



نظام آموزشی پرتقال

- ۶ ملاحظات تاریخی
- ۸ ملاحظات جغرافیایی
- ۸ ملاحظات سیاسی
- ۹ ملاحظات اقتصادی
- ۱۰ ارتباطات
- ۱۱ جمعیت
- ۱۲ زبان و مذهب
- ۱۲ اشتغال
- ۱۲ ملاحظات علمی
- ۱۳ ساختار کلی آموزش



سیاستهای آموزشی	۱۴
آموزش پیش دانشگاهی	۱۵
آموزش پیش دبستانی	۱۶
ساختار آموزشی	۱۶
اهداف آموزشی	۱۸
برنامه های آموزشی	۱۹
ارزیابی تحصیلی	۲۰
آموزش پایه	۲۰
گذشته و حال	۲۰
ساختار آموزشی	۲۱
سال تحصیلی	۲۹
ارزیابی تحصیلی	۳۰
ارتقاء تحصیلی	۳۳
اهداف آموزشی	۳۳
پذیرش تحصیلی	۳۴
آموزش متوسطه	۳۴
ساختار آموزشی	۳۴
پذیرش تحصیلی	۳۵
برنامه های آموزشی	۳۵
ارزیابی تحصیلی	۳۵
سیستم نمره دهی	۳۶
آموزش تکمیلی متوسطه	۳۶
ساختار آموزشی	۳۶
برنامه های آموزشی	۳۸
ارزیابی تحصیلی	۴۱
آموزش عالی	۴۲
ساختار آموزشی	۴۲
آموزش عالی دولتی	۴۳



۴۴	آموزش عالی خصوصی و تعاونی
۴۴	آموزش عالی وابسته به سایر وزارتخانه ها
۴۵	سال تحصیلی
۴۵	مقاطع آموزشی
۴۵	مقطع کارشناسی
۴۵	مقطع کارشناسی ارشد
۴۶	مقطع دکتری
۴۶	مقطع فوق دکتری
۴۶	دوره های آموزشی
۴۷	پذیرش تحصیلی
۴۸	معیارهای اصلی
۴۸	پذیرش دانشجویان خارجی
۴۹	ارزیابی تحصیلی
۴۹	سیستم نمره دهی
۴۹	ارزیابی مدارک تحصیلی دانشجویان بومی
۵۰	ارزیابی مدارک تحصیلی دانشجویان غیربومی
۵۰	نهادهای مرکزی
۵۰	موافقت نامه های چند جانبه ارزیابی دانشجویان خارجی
۵۱	آموزش معلمان
۵۱	آموزش مربیان پیش دبستانی
۵۱	آموزش معلمان پایه و متوسطه
۵۲	آموزش معلمان ابتدایی
۵۲	آموزش معلمین متوسطه
۵۳	آموزش اساتید دانشگاهی
۵۳	مدارک مورد نیاز
۵۳	آموزش فنی و حرفه ای
۵۳	نظام کارآموزی
۵۶	ارزیابی تحصیلی



۵۸	نهادهای مرکزی
۵۹	دوره های حرفه ای
۶۰	برنامه های آموزشی
۶۰	ارزیابی تحصیلی
۶۳	آموزش از راه دور
۶۳	موسسات دولتی آموزش از راه دور
۶۳	موسسات خصوصی آموزش از راه دور
۶۴	دانشگاه آزاد
۶۴	دوره های آموزش از راه دور دانشگاهی
۶۴	آموزش استثنایی
۶۴	ساختار آموزشی
۶۵	اصلاحات جاری آموزشی
۶۵	توسعه آموزشی
۶۶	اصول و اهداف آموزشی
۶۷	اهداف تحقق یافته
۶۸	همکاریهای آموزشی
۶۸	همکاریهای بین المللی
۶۸	نهادهای مرکزی
۶۸	برنامه های مشارکتی چندجانبه در حوزه آموزش عالی
۶۹	مشاوره تحصیلی
۶۹	نهادهای مرکزی
۷۰	آموزش معلمان
۷۰	سیاستهای آموزشی
۷۰	دستاوردهای آموزشی
۷۲	آموزش ضمن خدمت
۷۳	دستاوردهای آموزشی دهه ۹۰
۷۴	توسعه آموزشی



- ۷۴ توسعه کیفی
- ۷۵ اصلاحات آموزشی
- ۷۶ قوانین آموزش عالی
- ۷۷ مدیریت آموزشی
- ۷۷ نهادهای مرکزی
- ۷۸ وزارت آموزش
- ۸۰ مدیریت در سطح ملی
- ۸۰ نهادهای مرکزی
- ۸۰ مدیریت آموزش عالی
- ۸۰ مدیریت در سطح موسسه ای
- ۸۲ نظارت آموزشی
- ۸۳ نهادهای مرکزی
- ۸۴ هزینه های آموزشی
- ۸۴ نهادهای تامین کننده
- ۸۴ هزینه های دانشجویی
- ۸۴ نهادهای مرکزی
- ۸۵ شهریه دانشجویی



ملاحظات تاریخی

در قرون اولیه میلادی این سرزمین پس از اشغال توسط سزار واگوستوس بکلی تحت نفوذ فرهنگ و تمدن رومی درآمد ولی در قرن پنجم میلادی ویزیگوتها (ویسیگوتها) و در سال ۷۱۱ میلادی مورها (اعراب مسلمان) آن را متصرف شدند. در قرن یازدهم میلادی نهضت بزرگی برای بازگرفتن اراضی متصرفی اعراب بوجود آمد و سرداران و اشراف آن زمان قسمتهای وسیعی را تحت سلطه خویش در آوردند و بدینترتیب پرتقال بوجود آمد. در اواسط قرن دوازدهم آلفونسو (کنت پورتو کالنس) با نام آلفونسوی اول به تحت سلطنت نشست. آلفونسو به کمک یاری دهندگان خارجی لیسبون را گرفت و در دوره او پرتقال کشوری مستقل شد. در طی قرن بعد دست مورها کوتاه شده و پرتقال بتدریج توسعه یافت و در اواسط قرن سیزدهم استیلای مورها بکلی پایان یافت. در اواسط نیمه دوم قرن چهاردهم پس از اینکه پرتقالیها در مقابل هجوم کاستیلی ها مقاومت کرده و آنها را شکست دادند، سلسله آویش تأسیس شده و جان اول به سلطنت نشست.

دردوران این سلسله در نتیجه کوششهای دریانوردان بزرگی چون واسکودوگاما، کابرال، آلمیدا و آلبوکرک، پرتقال به بزرگترین کشور تجارتي جهان تبدیل گردید. در همین اوان برهند استیلا یافت و تجارت برده را در افریقا بدست گرفت و در جهان، مستعمراتی مانند: اندونزی، برزیل، تیمور و ماکائو بدست آورد و بعداً نیز مستعمراتی در جنوب و شرق افریقا به آن ها افزوده شد. امپراطوری پرتقال در قرون پانزدهم و شانزدهم میلادی به اوج عظمت خود رسید ولی بر اثر تقلیل جمعیت (مهاجرت به مستعمرات و اخراج یهودیان) و به علت عدم توجه به کشاورزی بسرعت انحطاط یافت تا حدی که سرانجام در سال



۱۵۸۰ میلادی فیلیپ دوم پادشاه اسپانیا پرتقال را تصرف و ضمیمه اسپانیا کرد. ایندوره در تاریخ پرتقال به اسارت اسپانیایی مشهور است. در این زمان بیشتر مستعمرات پرتقال بدست هلندیها افتاد. در اواخر نیمه اول قرن هفدهم میلادی پرتقالیها یوغ اطاعت اسپانیا را درهم شکسته و جان چهارم سلسله براگانزا را بنیان نهاد. در قرن هجدهم میلادی در دوره سلطنت جان پنجم و خوزه، استبداد سلاطین به اوج خود رسید. در جنگهای اروپایی انقلاب فرانسه، پرتقال شکست خورد و در اوایل قرن نوزدهم میلادی صلح کرد ولی شش سال بعد سپاهیان ناپلئون آن راهمراه با اسپانیا فتح و ضمیمه فرانسه کرده و خاندان سلطنتی به برزیل که هنوز مستعمره پرتقال بود پناهنده شدند. سرانجام اشغال پرتقال پایان یافت و شاه جان ششم به کشور بازگشته و فرزند خود پدر و را در برزیل به عنوان ولیعهد باقی گذاشت (پدر و بعداً به تنهایی برزیل را مستقل اعلام نمود). پس از اتفاقاتی که بعداً روی داد پنج تن دیگر پس از جان ششم به سلطنت رسیدند که آخرین آنها امانوئل دوم بود که سرانجام استعفا داده و حکومت جمهوری بدنبال آن برقرار شد. اغتشاشات سیاسی در جمهوری پرتقال همچنان ادامه یافت. پرتقال در جنگ جهانی اول جزو متفقین بود. در سالهای بین دو جنگ جهانی ژنرال کارمونا دیکتاتوری خویش را مستقر ساخت و پس از وی دیکتاتور دیگری بنام سالازار بر سر کار آمد. در زمان وی آزادی و حقوق دمکراتیک از بین رفت. در طی جنگ جهانی دوم پرتقال بیطرف ماند. پس از جنگ هرج و مرج در کشور و مستعمرات پرتقال شدت گرفت که سرانجام منجر به استقلال اکثر مستعمرات یا الحاق آنها به کشورهای همسایه شد. در سال ۱۹۷۴ انقلابی در پرتقال بوقوع پیوست که موجب بقدرت رسیدن آزادیخواهان شد و سرانجام حکومت بدست ژنرال اینش افتاد. طی سالهای اخیر جو سیاسی پرتقال متشنج بوده است.



ملاحظات جغرافیایی

کشور پرتغال با ۹۱،۶۳۱ کیلومتر مربع وسعت (صد و ششمین کشور جهان) در نیمکره شمالی، نیمکره غربی، در جنوب غربی قاره اروپا و شبه جزیره ایبری، در کنار اقیانوس اطلس واقع شده و از سمت مشرق و شمال با کشور اسپانیا همسایه است. سرزمینی نیمه کوهستانی است و ارتفاعات آن عمدتاً در نواحی شمالی واقع شده اند. مهمترین رودهای آن عبارتند از: تژو (تاگوس)، دورو، سادو، موندگو و گوادیانا. جنگلها در آن وسعت زیادی نداشته و آب و هوای آن در نواحی شمالی، اقیانوسی و در نواحی جنوبی، مدیترانه ای و بر روی هم نسبتاً پرباران است. بلندترین نقطه آن قله استرلا (۱۹۹۱ متر) و طولیترین رود آن، تژو (۱،۰۰۶ کیلومتر) است که قسمت اعظم آن در کشور اسپانیا جریان دارد.

ملاحظات سیاسی

طبق قانون اساسی پرتغال جمهوری دموکراتیک است. رئیس کشور رئیس جمهور بوده و مقوه مقننه در اختیار مجلس کشور قرار دارد. هر دو با رای گیری مستقیم همگانی انتخاب می شود. رئیس دولت نخست وزیر است. جزایر آزورس و مادئیرا مناطق خودمختار با دولتها و مجالس قانون گذاری منطقه ای نسبتاً قدرتمند هستند. در سراسر پرتغال مقامات مسئول محلی چه در شهر و چه در بخش به چشم می خوردند. حکومت این کشور جمهوری می باشد. قوه مقننه از یک مجلس قانون گذاری با ۲۴۶ عضو (که به مدت ۴ سال انتخاب میشوند) تشکیل یافته است. قانون اساسی موجود در سال ۱۹۷۶ تدوین شده و براساس آخرین تقسیمات کشوری، پرتغال از ۲۲ بخش که زیر نظر فرماندار انتخابی دولت مرکزی اداره میشوند، تشکیل یافته است. فعالیت احزاب در پرتغال آزاد بوده و احزاب مهم آن عبارتند از: اتحاد



دموکراتیک، سوسیال دموکرات، جبهه سوسیالیستی جمهوریخواه، اتحاد دموکراتیک خلق و اتحاد سوسیال دموکرات. پرتقال در سال ۱۱۴۳ به استقلال دست یافت. روز ملی آن بیست و پنجم آوریل بوده و در سال ۱۹۵۵ به عضویت سازمان ملل درآمد و علاوه بر آن در سازمانهای ناتو، اسه، افتا، فائو، گات، یاآ، بانک جهانی، ایکائو، ینا، ایفک، ایلو، ایمف، اواسی دی، یونسکو، یوپو، و هو، شورای اروپا و ایتو نیز عضویت دارد.

ملاحظات اقتصادی

واحد پول آن اسکودو (ESC) معادل ۱۰۰ سنتاوو است که هر ۵۱ واحد آن برابر یک دلار است. تولید ناخالص ملی در سال ۱۹۷۹ حدود ۱۷/۲۶ میلیارد دلار بوده (درآمد سرانه ۱۷۸۴ دلار) که ۴۳٪ آن از صنایع، معادن و ساختمان، ۱۸٪ از کشاورزی، ۱۴٪ از تجارت و امور مالی و ۱۵٪ از خدمات بدست میآید. هزینه های نظامی کشور در سال ۳/۵٪ و هزینه های آموزش و پرورش ۳/۹٪ تولید ناخالص ملی بوده است. نرخ سالانه رشد تولید ناخالص ملی حدود ۳/۱٪ است. درآمد بودجه ملی در سال ۱۹۷۳ بالغ بر ۱/۵۳ میلیارد دلار و هزینه های بودجه در همین سال معادل ۱/۶۰ میلیارد دلار بوده است. واردات پرتقال در سال ۱۹۷۸ حدود ۴/۷ حدود ۴/۷ میلیارد دلار بوده که بیشتر شامل: ماشین آلات و لوازم صنعتی، نفت و فرآورده های نفتی، پنبه، فولاد، گندم و ذرت است که اکثراً از کشورهای امریکا (۱۲٪)، آلمان (۱۱٪)، انگلستان (۸٪) و فرانسه (۷٪) وارد میشود. میزان صادرات کشور حدود ۲/۴ میلیارد دلار است. که بیشتر شامل شراب، ساردین، چوب پنبه، روغن زیتون، نساجی، مواد معدنی، ماشین آلات و الماس است و اکثراً به کشورهای انگلستان (۲۰٪)، آلمان (۱۰٪)، امریکا (۸٪) و فرانسه (۶٪) صادر میشود. مهمترین صنایع کشور عبارتند از: الکترونیک، نساجی، شراب سازی، چوب پنبه - چوب بری



- ذوب آهن، غذایی، وسایل ساختمانی، کشتی سازی و تعمیرات آن. دانه های خوراکی، میوه جات، سبزیجات و شراب نیز مهمترین محصولات کشاورزی آن را تشکیل داده و سرانه زمین مزروعی برای هر نفر بالغ بر ۰/۳۲ هکتار میباشد. تولید سالیانه گوشت گاو ۷۸,۷۰۰ تن، و صید ماهی ۶۰۰, ۳۶۸ تن میباشد. تولید سالانه نیروی الکتریسیته نیز معادل ۱۳/۸۷ میلیارد کیلووات ساعت است. منگنز، ولفرام، گاز، قلع، طلا، بریل، مس، سنگ آهن، یاقوت و گوگرد مهمترین معادن آنند. نیروی کار کشور بالغ بر ۴,۱۰۰,۰۰۰ نفر است که ۳۴٪ آن در صنایع و ۲۸٪ در بخش کشاورزی مشغول کار هستند.

طبق آمار سال ۱۹۹۹ سهم تواید ناخالص بخش های مختلف به شرح ذیل می باشد:

- خدمات: ۵۵٪

- صنایع استخراجی و پردازشی: ۲۷/۶٪

- ساختمان: ۷/۴٪

- کشاورزی، جنگلداری، شکار و شیلات: ۶/۷٪

- برق، گاز و آب: ۳/۳٪

ارتباطات

در پرتقال کل راهها حدود ۵۰,۷۰۰ کیلومتر بوده و در سال ۱۹۷۶، ۱/۴۳۰ میلیون اتومبیل سواری و ۲۸۸,۰۰۰ وسیله نقلیه عمومی مورد استفاده بوده است. همچنین ۳۹,۴۳۲ اتومبیل سواری و ۴۶,۸۰۰ وسیله نقلیه عمومی تولید شده است. طول راه آهن مورد استفاده نیز بالغ بر ۳,۵۶۴ کیلومتر بوده است و ارتباطات هوایی داخلی و بین المللی این کشور توسط شرکت حمل و نقل هوایی پرتقال انجام میشود.



سالانه حدود ۱,۹۶۷,۰۰۰ نفر از پرتقال دیدن میکنند. ارتباطات پرتقال متعلق بدولت میباشد. در سال ۱۹۷۶ تعداد ۱۸۰ فرستنده رادیویی و ۴ فرستنده تلویزیونی و ۱,۵۲ هزار گیرنده رادیویی و ۷۲۳,۰۰۰ گیرنده تلویزیونی مورد استفاده بوده و در سال ۱۹۷۵، ۶۱۰,۰۰۰ رادیو و ۲۳۳,۰۰۰ تلویزیون تولید گردیده است. در سال ۱۹۷۶ تعداد ۱,۱۱۹,۰۰۰ شماره تلفن مورد استفاده بوده است. در پرتقال بطور متوسط ۳۰ نشریه روزانه با تیراژی حدود ۶۹۱,۰۰۰ و سرانه ۷۰ روزنامه برای هزار نفر (۱۹۷۵) منتشر میشود. مقیاس مورد استفاده سیستم متریک میباشد.

جمعیت

طبق آمار سال ۲۰۰۳، جمعیت پرتقال بر ۱۰,۳۶۶,۰۰۰ نفر (پنجاه و هفتمین کشور جهان) بالغ می گردد. تراکم جمعیت ۱۰۷/۲ نفر در کیلومتر مربع میباشد. ۳۷٪ مردم کشور ساکن شهرها بوده و پرجمعیت ترین شهر آن (لیسبون) حدود ۸/۴٪ جمعیت کشور را تشکیل میدهد. از جمله دیگر شهرهای پرجمعیت میتوان از پورتو (اوپورتو)، آمادورا، کویمبرا و باریرو نام برد.

از لحاظ توزیع سنی: ۲۸/۳٪ جمعیت را افراد کمتر از ۱۴ سال، ۵۷/۱٪ را افراد ۱۵ تا ۵۹ سال و

۱۴/۶٪ جمعیت را نیز افراد بالاتر از ۶۰ سال تشکیل داده و متوسط عمر مردان ۶۵/۳ سال و زنان ۷۲ سال

است. در پرتقال میزان تولد ۱۹/۲ در هزار و میزان مرگ و میر ۱۲/۱ در هزار و رشد جمعیت

۰/۸۶٪ است. میزان مرگ و میر کودکان نیز ۳۹ نفر در هر هزار نوزاد میباشد. مردم آن از نژاد سفید بوده و

ترکیبی از تیره های سلت، عرب، بربر، ژرمن و ایبری میباشند. اکثر مردم مسیحی و پیرو آئین کاتولیکند

(۹۸٪).



زبان و مذهب

زبان رسمی پرتقال است که در سراسر کشور تکلم می شود و خط رایج لاتین است.

اشتغال

طبق آمار سال ۱۹۹۳ نرخ بیکاری بر حسب افراد رده های سنی کاری بر ۵/۵٪ کل جمعیت کشور

بالغ می گردد.

ملاحظات علمی

طبق آمار سال ۱۹۹۸، تعداد جوانان زیر ۳۰ سال، ۳۷/۴٪ از کل جمعیت را تشکیل داده و ۱۱۴۰۳۹۴ دانش

آموز در سنین آموزش اجباری قرار دارند. طبق آمار سال ۱۹۹۸، تقریباً ۸۵/۴٪ دانش آموزان در آموزشگاههای

دولتی و ۱۴/۶٪ در موسسات خصوصی حضور می یابند. ۳/۲٪ هزینه های تحصیلی دانش آموزان از محل

اعتبارات بخش دولتی تامین می گردد.

سطح تحصیلات افراد رده های سنی ۱۵ سال به بالا بر مبنای درصد طی سالهای ۲۰۰۰-۲۰۰۵

سال تحصیلی	عالی	متوسطه	کلاس نهم	کلاس ششم
۱۹۹۲	۷/۴	۸/۷	۱۳/۶	۱۴/۳
۱۹۹۷	۷/۸	۱۰/۹	۱۷/۴	۱۳/۳
۲۰۰۰	۱۰	۱۴	۱۷	۱۲
۲۰۰۵	۱۸	۲۰	۲۰	۹



ساختار کلی آموزش

آموزش دانشگاهی		آموزش غیر دانشگاهی (پلی تکنیک)	کارآموزی	طرح‌های تربیتی ابتدایی
آموزش متوسطه عمومی CSPOP ₃ CT	آموزش متوسطه حرفه ای	آموزش تکمیلی	آموزش مقدماتی بزرگسالان	
مرحله سوم				
مرحله دوم				
آموزش پایه				
مرحله اول			آموزش پیش دبستانی (مهدهای کودک)	
آموزش پیش دبستانی (مهدهای کودک)				



سیاستهای آموزشی

قانون جامع نظام آموزشی در ۱۴ اکتبر سال ۱۹۸۶ چارچوب کلی سازماندهی دوباره نظام آموزشی پرتغال را بنا نهاد. این نظام آموزشی مجموعه‌ای از تسهیلات را در بر می‌گیرد که ضامن برخورداری از حق فرصت‌های برابر آموزشی و دستیابی به مدرسه و موفقیت در آن است. دولت مسئول مردمی کردن آموزش است و حق ندارد آموزش را در راستای سلائق دینی، سیاسی، هنری یا فلسفه خاصی جهت دهد. آموزش دولتی غیردینی است اما حق تأسیس مدارس خصوصی و تعاونی محفوظ است. از جمله مهمترین سیاستهای آموزشی دولت پرتغال در حال حاضر میتوان از موارد ذیل نام برد:

- برخورداری کلیه شهروندان پرتغالی از حق آموزش بر مبنای بهره‌مندی از فرصتهای مساوی

همگانی

- تشکیل چهارچوب عمومی جهت سازمان دهی نظام آموزشی پرتغال
- تمرکز بر پررنگتر ساختن ۵ شاخص (ارزشها، معنویات، فلسفه، فرهنگ سیاست) در مراکز آموزشی
- تمرکز بر سیستم آموزش فردی به عوض سیستم گروهی
- برقراری تعادل میان علایق فردی و اجتماعی و عدم تنازع میان طبقات اجتماعی و تشنج بین

فردی و اجتماعی

- ارزیابی تحصیلی دانش آموزان بر مبنای نادیده نگرفتن تفاوت‌های فردی .
- اتخاذ سیستم تحصیلی در حمایت از هویت ملی



- برقراری مبادلات بین المللی آموزشی در راستای تشویق و ترغیب دانش آموزان و معلمان جهت شرکت در برنامه های مبادلاتی اروپایی
- دسترسی به گنجینه ای از اطلاعات جهانی (اتصال مدارس ابتدایی به شبکه جهانی اینترنت)
- افزایش نرخ مؤسسات زبانهای خارجه (تدریس زبان انگلیسی در مدارس ابتدایی)
- دستیابی مساوی زنان و مردان پرتقالی به امکانات آموزشی
- ایجاد دانشگاههای جدید و دانشگاههای فنی در جهت تحرک و پرداختن اقشار محروم جامعه به فعالیتهای اجتماعی و آموزشی

آموزش پیش دانشگاهی

آموزش پایه

زمان آغاز دوره: ۶ سالگی

زمان اتمام دوره: ۱۵ سالگی

مرحله اول آموزش پایه

مدت برنامه به سال: ۴ سال

بین مقاطع سنی: ۶ تا ۱۰ سال

مرحله دوم آموزش پایه

مدت برنامه به سال: ۲ سال

بین مقاطع سنی: ۱۰ تا ۱۲ سال



مرحله سوم آموزش پایه

مدت برنامه به سال: ۲ سال

متوسطه عمومی

مدت برنامه به سال: ۳ سال

بین مقاطع سنی: ۱۵ تا ۱۸ سال

فنی حرفه ای تخصصی

مدت برنامه به سال: ۳ سال

بین مقاطع سنی: از ۱۵ تا ۱۸ سال

آموزش پیش دبستانی

ساختار آموزشی

آموزش پیش دبستانی از سنین ۳ تا ۵ سالگی اختیاری بوده و در مهدهای کودک دولتی و خصوصی ارائه میشود. مهدهای کودک دولتی رایگان است و این درحالیست که مهد کودک های خصوصی به اخذ شهریه مبادرت می نمایند. آموزش پیش دبستانی بخش جدایی ناپذیر نظام آموزشی دولتی تلقی میشود که در قانون ژوئیه ۱۹۷۵ بر آن تأکید شده است.

در این نظام اهداف آموزش دبستانی تعیین شده و دانشسرای تربیت معلم مهد کودک دایر میشود. همچنین در دهه ۱۹۷۰، خدمات آموزشی مختلف مهد کودک که بعداً به گروه های متعددی تقسیم شد، تحت نظارت و هماهنگی وزارت آموزش ووزات کار و تأمین اجتماعی قرار داشت. آموزش پیش



دبستانی اختیاری بوده و به کودکان سه تا شش سال (سن قانونی شروع آموزش پایه) ارائه میشود. کودکان این گروه سنی عموماً در مهد کودک حضور می یابند. شبکه های دولتی و خصوصی از مهد کودک ها زیر نظر وزارت آموزش فعالیت می کند که سرپرستی و فعالیت آنان تحت نظارت مدیریت های آموزش منطقه ای قرار دارد. شبکه ای از موسسات پیش دبستانی که توسط MESS و از طریق مراکز تأمین اجتماعی منطقه ای اداره می گردد نیز مهد کودک های دولتی و خصوصی را در بر میگیرد.

اکثر موسسات دولتی و خصوصی زیر نظر MESS امکانات مراقبتی شیرخوارگاهی برای کودکان از بدو تولد تا سه سالگی را فراهم می نمایند. اگر چه در شبکه دولتی وزارت آموزش رشد بسیار سریعی طی دهه گذشته رخ داده است، اما این شبکه کمتر از نصف ظرفیت کل مهد کودک ها را در بر می گیرد. در مقابل، دیگر موسسات اکثراً وابسته به موسسات خصوصی بوده یا موسسات خصوصی - تعاونی میباشند. طبق آمار سال ۱۹۹۲ حدود ۴۹/۹٪ از کودکان ۳ تا ۶ ساله در مهد کودک حضور یافتند که حدود ۴۰٪ آنان در مهد کودک های دولتی وابسته به وزارت آموزش، ۱۱۵ درصد در موسسات خصوصی یا تعاونی و ۴۵٪ در نهادهای وابسته به MESS حضور داشتند. در مدارس وابسته به MESS اولویت با کودکانی است که خانواده های آنان ابزار مالی و اجتماعی لازم در اختیار ندارند. حضور در مهد کودک های وابسته به وزارت آموزش رایگان است اما در مراکز وابسته به MESS والدین، متناسب با درآمد خانواده (از نهادهای دولتی یا خصوصی غیرانتفاعی) بخشی از مخارج را متقبل می شوند.



نرخ حضور کودکان در مراکز پیش دبستانی بر مبنای رده های سنی و درصد طی سالهای ۹۸-۱۹۹۷

آموزش پیش دبستانی	۳ سالگی	۴ سالگی	۵ سالگی
	۵۲/۳٪	۶۲/۳٪	۶۹/۷٪

نرخ مراکز پیش دبستانی، مریبان و کودکان تحت نظارت وزارت آموزش طی سال ۹۴-۱۹۹۳

کودکان	دولتی	خصوصی	تعداد کل
۷۲۳۴۵	۲۹۳۸۲	۱۰۱۷۲۷	
مریبان پیش دبستانی	۴۳۰۵	۱۶۰۴	۵۹۰۹
مهدهای کودک	۳۲۴۹	۹۶۷	۴۲۱۶

نرخ مراکز پیش دبستانی، مریبان و کودکان تحت نظارت وزارت کار و تأمین اجتماعی

کودکان	۸۳۰۰۰
مریبان پیش دبستانی	۳۱۲۰
مهدهای کودک	۱۱۹۱

اهداف آموزشی

مطابق قانون جامع نظام آموزشی مصوب سال ۱۹۸۶، اهداف کلی آموزش پیش دبستانی عبارتند از:

برقراری ثبات عاطفی کودک



گسترش مهارت های اجتماعی، فکری و حرکتی و عادات بهداشتی کودکان

پرداختن به کمبود ها و معلولیت ها یا رفتارهای نابه هنگام کودکان

معرفی آموزش پیش دبستانی به عنوان مکمل آموزش کودک در خانواده.

اگر چه این اهداف در تمامی موسسات پیش دبستانی مشترک است اما در مهدکودکهای وابسته به

وزارت آموزش، غالب تر است. ولی در مراکز وابسته به MESS، مساعدت اجتماعی نیز مبذول

میگردد. مراکز اخیر اغلب در مراکز خدمات اجتماعی گنجانیده شده در ساختمان های بزرگی با کودکان

و کادر بسیار دایر میگردند. در مهد کودک های وزارت آموزش، نمی توان بیش از ۲۵ کودک را به یک

مری سپرد. در مورد کلاسهای مخصوص کودکان سه ساله این رقم ۲۱ نفر است. معلمان معمولاً هر ساله

کلاس جدیدی را عهده دار میشوند. در موسسات وابسته به MESS نسبت معلم به کودک

در حدود ۱ به ۲۷ است. در هر موسسه حدود ۷۵ کودک وجود دارد. در هر دو نوع آموزش پیش دبستانی، کلاسها

مختلط است.

مهد کودک های MESS ۱۲ - ۱۰ ساعت در روز و ۵ روز در هفته فعال بوده و اغلب یک ماه سال

تعطیلات تابستانی دارند.

برنامه های آموزشی

کلاً آموزش پیش دبستانی شامل مجموعه ای از فعالیت های مبتنی بر اهداف و راهبردهای تعیین شده

از سوی وزارت آموزش است. این راهبردها به نقش ایفا شده در مهد کودک ها از طریق بیان حرکتی



و نمایشی، دیداری و موسیقیایی، آموختن زبان مادری و ریاضیات می پردازد. فعالیتهای پیشنهادی، چه به صورت فردی و چه گروهی، شامل هنر، نقاشی، الگوسازی، قصه گویی و بازی است که در راستای استقلال، رشد خلاقیت و مهارتهای اجتماعی کودک قرار داشته در برخی موارد فعالیتهای ابتدایی خواندن و نوشتن رانیز شامل می گردد.

ارزیابی تحصیلی

در سراسر سال و در پایان هر مرحله معلم ارزیابی می کند که آیا اهداف شخصی آن مرحله به دست آمده است، کودکان چه پرورشی یافته و کدام قابلیت ها را کسب کرده اند و آیا لازم است در برنامه ها و فعالیت ها تجدید نظری صورت گیرد تا رشد عاطفی، اجتماعی، روانی حرکتی، ادراکی، شناختی و اخلاقی کودکان با اطمینان بیشتری محقق گردد. کودکان در ابتدای دوره تحصیلی مصادف با شش سالگی خود آموزش پایه را آغاز می کنند در صورت اثبات دقیق نیازهای آموزشی خاص، می توان به کودک توصیه نمود تا به رغم تجاوز از سن قانونی همچنان در مراکز پیش دبستانی بماند.

آموزش پایه

گذشته و حال

مطابق قانون جامع نظام آموزشی اکتبر سال ۱۹۸۶، آموزش اجباری ۹ سال از شش سالگی تا ۱۵ سالگی طول می کشد. اجرای برنامه های آموزش پایه در مورد دانش آموزانی لازم الاجرا است که برای



سال اول آموزش اجباری در سال تحصیلی ۱۹۸۷/۸۸ و سال های بعد ثبت نام می کنند. تا سال ۱۹۸۷، آموزش اجباری ۶ سال طول می کشید و دو مرحله داشت :

آموزش ابتدایی که ۴ سال طول می کشید (۶ تا ۱۰ سالگی) و آموزش مقدماتی متوسطه که دو سال

طول می کشید (۱۰ تا ۱۲ سالگی)

در این اثنا، آندسته از دانش آموزانی که نمی توانستند به مراحل بالاتر بروند تا ۱۴ سالگی در آموزش

مقدماتی متوسطه می ماندند. در حال حاضر، آموزش پایه برای کلیه کودکانی که تا ۱۵ سپتامبر سال تحصیلی

اول به ۶ سالگی می رسند اجباری است و ۹ سال طول می کشد .

آموزش پایه، اگر بخشی از آموزش اجباری دولتی باشد رایگان است. هیچ نوع شهریه ورودی یا ثبت

نام وجود ندارد و هیچ مبلغی بابت حضور در مدرسه، بیمه تحصیلی و حمایت تکمیلی در حوزه های راهنمایی

و روانشناسی تحصیلی، حمایت های اجتماعی و بهداشتی اخذ نمی شود .

اولویت اعطای امکانات اولویتی رفاهی نظیر (غذای در مدرسه، رفت و آمد و مسکن) با کودکان

نیازمند است. کتابهای درسی و دیگر مواد آموزشی به اضافه کمکهای مالی مستقیم منحصراً به دانش آموزان

نیازمند اختصاص می یابد. بر حسب وضعیت اقتصادی اجتماعی خانواده این حمایت رایگان یا مشارکتی

است. هزینه طرحهای حمایتی مدارس خصوصی و تعاونی نیز بعضاً بر دوش دولت است .

ساختار آموزشی

مرحله اول : ۹-۶ سالگی

مرحله دوم : ۱۱-۱۰ سال



مرحله سوم : ۱۵-۱۲ سال

آموزش پایه به سه مرحله متوالی به شرح ذیل تقسیم می شود :

- مرحله اول که ۴ سال طول می کشد (۶ تا ۱۰ سالگی)

این مرحله توسط مدارس ابتدایی مختلط در خش های دولتی ، خصوصی و تعاونی ارائه می شود. همانطور که گفته شد، کودکانی که تا ۱۵ سپتامبر به ۶ سالگی می رسند می توانند این مرحله را آغاز کنند. در صورت پرشدن ظرفیت مدارس، اولویت با کودکان بزرگتر است. قانون جامع نظام آموزشی سال ۱۹۸۶ اهداف خاص مرحله اول را چنین تعیین می کند : رشد زبان گفتاری و آغاز و کسب مهارت تدریجی خواندن و نوشتن، مفاهیم پایه حساب و ریاضی، شناخت محیط مادی و اجتماعی و بیان دیداری ، نمایشی، موسیقایی و حرکتی کلاس های بر حسب سن تفکیک می شوند، تدریس ماهیتی همه جانبه داشته و در هر کلاس دانش آموزان تنها یک نعلم تدریس می کند در حوزه های خاص می توان از دیگر معلمان نیز یاری گرفت. برنامه زمانی مدرسه به فضای موجود در ساختمان مدارس بستگی دارد. یکی از دو برنامه هفتگی ۲۵ ساعته (شامل زنگ های تفریح) از دوشنبه تا جمعه را می توان انتخاب نمود. در برنامه معمول کلاس های صبح معمولاً از ساعت ۹ شروع و ساعت ۱۲ تمام می شود و کلاسهای بعد از ظهر معمولاً از ۲ بعد از ظهر شروع و ساعت ۴ عصر تمام می شود .

در برنامه مدارس دو نوبتی تنها برای کلاس های که در برنامه معمول امکان برگزاری ندارد کلاس

های نوبت صبح از ساعت ۸ شروع و ساعت ۱ بعد از ظهر تمام می شود.



در نوبت عصر کلاس ها ساعت ۱:۱۵ بعد از ظهر شروع و ساعت ۶:۱۵ عصر تمام می شود. مدت

سال تحصیلی همه ساله توسط وزارت آموزش تعیین می گردد.

سال تحصیلی ، ۱۸۴ روز از دوشنبه تا جمعه به طول می انجامد. پس از تعطیلات تابستانی

در حدود ۱۰ هفته مدارس پرتقالی در نیمه دوم سپتامبر بازگشایی می شوند. سال تحصیلی معمولاً در روزهای

پایانی ژوئن پایان می یابد.

نرخ دانش آموزان، مدارس و معلمان مرحله اول آموزش پایه طی سال ۹۴-۱۹۹۳

تعداد کل	خصوصی	دولتی	
۵۸۴۴۸۷	۴۲۶۲۲	۵۴۱۸۶۵	دانش آموزان
۴۱۰۳۸	۱۳۰۰	۳۹۷۳۸	معلمان
۱۰۳۱۱	۶۷۳	۹۶۳۸	مدارس

- مرحله دوم که ۲ یال طول می کشد (۱۰ تا ۱۲ سالگی)

مرحله دوم پایه در موسسات آموزشی دولتی یا خصوصی و در مراکز آموزش پایه از راه دور ارائه

میگردد. مورد اخیر در مناطقی فعال است که جمعیت دانش آموزی اندکی داشته و جغرافیایی صعب العبور

دارند. دانش آموزانی که با موفقیت مرحله اول را در حداقل سن ۹ سالگی و حداکثر سن ۱۴ سالگی به پایان

برده باشند در مرحله دوم آموزش پایه پذیرفته می شوند. آنها باید در موسسات آموزشی منطقه ای مسکونی

خود حضور یابند .



اهداف این مرحله در ارتباط با تدریس علوم انسانی، هنر، ورزش، علوم و فن آوری و آموزش اخلاقی و تعلیمات بدنی است تا دانش آموزان بتوانند به نحوی خلاق و انتقادی اطلاعات را جذب و تحلیل کنند. بدین ترتیب خویش را به روشها، ابزار و دانش لازم برای ادامه تحصیل مجهز میسازند. شورای تربیت شرایط خاص مدرسه و نیازهای فردی دانش آموزان را در هنگام سازماندهی کلاس ها مد نظر قرار میدهد. دانش آموزانی که تجدید دوره می شوند باید در کلاسهای همان مقطع سنی یا نزدیک به آن جای گیرند. تعداد دانش آموزان هر کلاس بسته به بزرگی کلاس متغیر بوده و میانگین ۳۰ نفر را دارد. در هر کلاس تا ۴ معلول جسمی یا ذهنی را می توان گنجانده ، اما این کلاس ها نباید بیش از ۲۰ دانش آموز داشته باشد.

مرحله دوم بر اساس نظام چند معلمی عمل می کند و هر معلم مسئول یک درس یا ترکیبی از دو درس می باشد. مطلوب دانش آموزان این است که درس واحدی را در سراسر این مرحله از یک معلم فرا بگیرند. برنامه زمانی هفتگی ۳۱ جلسه ۵۰ دقیقه ای است. برنامه زمانی مدرسه از دوشنبه تا جمعه یادر صورت تصمیم هیأت مدیره مدرسه تا شنبه است. سال تحصیلی در مدارس فعلی از دوشنبه تا جمعه ۲۲۰ روزه طول می انجامد. اما تعداد کل ساعات درسی در سال ۵ روز در هفته و ۶ روز در هفته یکسان است. زیرا ساعاتی که دوشنبه تدریس نمی شود میان دیگ روزهای هفته تقسیم می گردد. برنامه های درسی که برای همه دانش آموزان اجباری است در ۵ بخش چند رشته ای و یک بخش غیر درسی یعنی « حوزه مدرسه » تنظیم می شود .

بخش های چند رشته ای عبارتند از :

- زبان و مطالعات اجتماعی



زبان پرتغالی، تاریخ و جغرافیای پرتغال و یک زبان خارجی (آلمانی، فرانسوی، انگلیسی)

- علوم طبیعی و دقیقه

- ریاضیات و علوم طبیعی

- آموزش هنر و فن آوری

- آموزش دیداری و فنی و آموزش موسیقی

- تربیت بدنی

- آموزش فردی و اجتماعی

- رشد فردی و اجتماعی یا آموزش دینی و اخلاق

این برنامه ۱۱۰-۹۵ ساعت در سال طول میکشد و مستقیماً توسط مدرسه اداره شده و مطابق با

کاهش ساعات درسی دروسی که در هر پروژه نقش دارند، تنظیم میگردد.

به علاوه فعالیت های فوق برنامه ای هم هست که اختیاری و عمدتاً مسابقه ای و فرهنگی بوده

و در راستای استفاده خلاقانه و سازنده از اوقات فراغت دانش آموزان قرار دارد. ورزش مدارس نیز در این فعالیت

ها گنجانیده می شوند. کتاب های درسی حداقل به مدت ۴ سال به قوت خود باقی است.

نرخ دانش آموزان، مدارس و معلمان مرحله دوم آموزش پایه طی سال ۹۴-۱۹۹۳

کل	خصوصی	دولتی		
۳۲۶۱۶۳	۲۵۶۷۶	۳۰۰۴۷۷	روزانه	دانش آموزان
۵۶۲۳	۳۷۳	۵۲۵۰	شبانه	



۱۰۱۳۴۵	۹۴۲۰	۹۲۹۲۵	معلمان *
۹۱۸	۲۳۹	۶۷۹	مدارس *

* این رقم شامل معلمان مراحل دوم و سوم آموزش پایه و آموزش متوسطه در کلاسهای روزانه و شبانه

است.

* این رقم شامل موسساتی که در بیش از یک مقطع آموزشی می دهند.

- مرحله سوم که ۳ سال طول می کشد (۱۲ تا ۱۵ سالگی)

مرحله سوم آموزش پایه شامل سه سال تحصیل است که سال آخر آن پایان ۹ سال آموزش پایه اجباری

را شکل میدهد) برای دانش آموزان که سال اول مدرسه خود را از سال تحصیلی ۱۹۸۷/۸۸ به بعد آغاز

کردند)

این مرحله در مدارس مقدماتی و متوسطه تدریس می شود. دوره شبانه نیز ارائه می گردد اما آنها از

الگوی پیش از اصلاحات یعنی دوره عمومی یکپارچه تبعیت می کنند.

دانش آموزانی که مرحله دوم یا معدل آن را به پایان رسانده اند می توانند وارد مرحله سوم آموزش پایه

شوند آنها باید در موسسات آموزشی محل سکونت خود حضور یابند.

این مرحله اهداف ذیل را دنبال می کند:

- کسب نظام مند و تمایز گذار فرهنگ نو، از جنبه های انسانی، ادبی، هنری، روانی و ورزشی و فنی که

تمامی آنها برای ورود به زندگی شغلی و ادامه تحصیل ضروری است.



- راهنمایی آموزشی و حرفه ای تا با توجه به پیشرفت های فردی امکان ادامه تحصیل و ورود به زندگی شغلی ساده تر گردد.

این مرحله مطابق همان معیارهای عام مرحله دوم سامان مییابد و بر مبنای نظام چند معلمی ، هر معلم برای یک درس، فعالیت می کند. کلاس ها مختلط است. برنامه زمانی هفتگی بر ۳۱ جلسه مشتمل می گردد. هر جلسه ۵۰ دقیقه به طول می انجامد. برنامه درسی شامل دروس و حوزه های درسی چند رشته ای می گردد. این دروس عبارتند از: زبان پرتغالی، زبان خارجی (ادامه زبان خارجی مرحله دوم)، علوم اجتماعی و انسانی (تاریخ و جغرافیا)، ریاضیات، علوم طبیعی و فیزیکی و شیمی و علوم طبیعی ، آموزش دیداری و تربیت بدنی

حوزه های درسی که امکان انتخاب در آن هست عبارتند از:

- آموزش فردی و اجتماعی، با حق انتخاب میان رشد فردی و اجتماعی و آموزش دینی و اخلاقی

- حوزه انتخابی با حق انتخاب میان یک زبان خارجی دوم، آموزش موسیقی و فن آوری

برنامه های آموزشی این مرحله که مدت زمان ۱۱۰-۹۵ ساعت طول میکشد، مستقلاً توسط مدارس اجرا شده و بر حسب کاهش در تعداد جلسات دروسی که در هر پروژه نقش دارند تنظیم میگردد. فعالیت های فوق برنامه نیز وجود دارد که اختیاری بوده و عمدتاً رنگ و بوی مسابقاتی و فرهنگی داشته و در راستای استفاده خلاقانه و سازنده از اوقات فراغت دانش آموزان می باشد. کتاب های درسی حداقل به مدت ۳ سال به قوت خود باقی است.



وزارت آموزش برنامه درسی را تعیین می کند و مدارس می توانند سازمان دهی آن را با شرایط محلی وفق دهند. روشهای تدریس در راهبردهای وزارت آموزش ترسیم می شود و در سطح مدرسه توسط نمایندگان هر درس تعریف می گردد.

وزارت آموزش در انتشار مواد آموزشی دوره ای دخالت دارد اما دیگر کتابهای درسی به صوت تجاری تولید می شوند. دروس اصلی مرحله اول شامل مطالعات مربوط به محیط زیست، زبان پرتغالی، ریاضیات و توسعه فردی و اجتماعی یا آموزش دینی است.

در مرحله دوم، حوزه های چندرشته ای وجود دارد که شامل زبانهای مختلف، مطالعات اجتماعی، علوم، ریاضیات، آموزش هنری و فن آوری، تربیت بدنی، توسعه فردی و اجتماعی و یک رشته درسی آزاد است که توسط مدارس به عنوان فعالیت های فوق برنامه تعیین می شود.

دروس اصلی پایه سوم نیز بر زبان پرتغالی، یک زبان خارجی، آموزش دینی، زبان و مطالعات اجتماعی، توسعه فردی و اجتماعی، علوم، تاریخ، جغرافیا، ریاضیات و تربیت بدنی و نیز یکی از گزینه های زبان خارجی دوم، آموزش موسیقی یا آموزش فن آوری مشتمل می گردد.



نرخ دانش آموزان، مدارس و معلمان مرحله سوم آموزش پایه طی سال ۹۴-۱۹۹۳

کل	خصوصی	دولتی		
۴۴۲۸۶۲	۳۶۹۸۰	۴۰۵۸۸۲	روزانه	دانش آموزان
۵۲۷۶۴	۵۱۳۱	۴۷۶۳۳	شبانه	
۱۰۱۳۴۵	۹۴۲۰	۹۱۹۲۵	معلمان*	
۱۱۷۳	۲۰۲	۹۷۱	مدارس*	

* این رقم شامل معلمان مراحل دوم و سوم آموزش پایه و آموزش متوسطه در کلاس های روزانه و شبانه است .

* این رقم شامل موسساتی که در بیش از یک مقطع آموزشی می دهند برای هر مقطع جداگانه شمارش شده اند .

سال تحصیلی

سال تحصیلی آموزش پایه شامل ۱۸۰ روز است که معمولاً از اواسط سپتامبر تا پایان ژوئن به طول می

انجامد. مدارس پنج روز هفته باز بوده و ساعات هفتگی در مرحله اول آموزش پایه بر ۲۵ ساعت و در مرحله

سوم بر ۳۰ تا ۳۲ ساعت مشتمل می گردد.

بر طبق اصلاحیه برنامه درسی سال ۲۰۰۱، در مرحله دو آموزش پایه تعداد ساعت درسی در هفته ۱۷

ساعت بوده که هر یک حدود ۹۰ دقیقه طول می کشد. برخی از مدارس به صورت دو نوبته فعالیت می

کنند. در مرحله سوم آموزش پایه، هر جلسه حدود ۵۵ دقیقه طول میکشد. تعداد ساعت درسی سالانه برای

کودکان ۶ سال ۷۸۸ ساعت و برای کودکان ۱۰ سال و بالاتر ۸۷۵ تا ۹۰۴ ساعت می باشد.



تعداد نفرات کلاس و کلاس بندی دانش آموزان

تعداد نفرات کلاس مرحله اول آموزش پایه ۲۵ نفر است. در مرحله دوم و سوم این رقم از ۲۵ تا حداکثر ۲۸ نفر متغیر می باشد. دانش آموزان عموماً برحسب سن کلاس بندی می شوند. دانش آموزان مرحله اول در تمامی دروس تحت تعلیم یک معلم قرار می گیرند. پس از آن، دانش آموزان برای هر درس یا هر رشته برنامه درسی از معلمان جداگانه ای سود می جویند.

ارزیابی تحصیلی

ارزیابی تحصیلی در سطح ملی تنظیم شده و از روش های ارزیابی تکوینی و نهایی استفاده می شود. اساس ارزیابی تکوینی بر مبنای اطلاعات جمع آوری توسط معلمان قرار داشته و برای ارزیابی دانش آموزان و اطلاع رسانی به والدین به کار می آید. در مرحله اول، ارزیابی نهایی پس از سال دوم تحصیلی صورت می گیرد. پس از سال دوم سنجش دانش آموزان در پایان هر ترم و دوره صورت می گیرد. در پایان مرحله سوم (سال آخر آموزش اجباری) دانش آموزان ملزم به پشت سر گذاردن امتحانی می باشند که دروس امتحانی آن از برنامه های درسی هر سه مرحله مرکب می شود. از آنجا که ارزیابی عاملی نظارتی بر عملکرد آموزشی است، به صورت نظام مند و مداوم انجام می شود و بر دستیابی بر اهداف عام هر یک از اهداف خاص هر درس یا حوزه درسی تأکید می کند. علاوه بر گروه های مدرسه، دانش آموزان و والدین، بخشهای ذیل نیز در امر ارزیابی شرکت میکنند. بخش های مشامره ای و روان شناسی، بخش های آموزش استثنایی، و سایر بخش ها به تقاضاهای شورای تربیت یا شورای مدرسه .



دانش آموزان در معرض ارزیابی تکوینی، نهایی و اختصاصی قرار می گیرند. ارزیابی تکوینی مسئولیت مشترک معلمانی که عملاً به دانش آموزان مورد نظر می دهند و سایر معلمان است در مراحل دوم و سوم، مدیر کلاس (معلمی که توسط مدیر عامل و از میان معلمان کلاسی خاص گزیده می شود) مسئول هماهنگی و ارزیابی است تا ماهیت جامع و همه جانبه ارزیابی رعایت گردد. ارزیابی تکوینی ماهیتاً توصیفی و کیفی است و بر ارایه اطلاعات مبسوط جمع آوری شده و معلمان در ارتباط با حوزه های متعددی تدریسی قرار دارد. این ارزیابی به منظور اطلاع دانش آموزان، والدین، معلمان آنها و دیگر افراد مرتبط با کیفیت تدریس و روند یادگیری و میزان دستیابی به اهداف برنامه درسی طراحی می گردد.

ه عاوه به معلمان کمک میکند تا روش ها و مواد آموزشی خود را انتخاب کنند. تصمیم گیری رسمی در باره ارزیابی تکوینی در پایان هر ترم تحصیلی و در جلسه عادی شورای مدرسه مرحله اول یا شورای کلاس مرحله دوم و سوم صورت میگیرد. ارزیابی نهایی در مرحله اول توصیفی و در مراحل دوم و سوم با نمراتی از ۱ تا ۵ بیان می شود که همراه با خلاصه ای از تفاسیر توصیفی به عنوان نتیجه ارزیابی نهایی در کارنامه تحصیلی وارد می شود. به منظور ارتقاء از یک کلاس به کلاس بعدی، ارزیابی نهایی که در پایان تجدید دوره می شوند دانش آموزان یا کل سال تحصیلی را تکرار می کنند یا برنامه تقویتی خاصی شامل دروس یا حوزه درسی نمره نیاورده را می گذرانند. در پایان دوم هر سال تحصیلی، کارشناسان ارزیابی، از دانش آموزانی که تجدید دوره شده اند یک ارزیابی نهایی فوق العاده به عمل می آورند، این کار مقدمات برنامه ای جبرانی برای دانش آموزان را از طریق اقدامات تقویتی آموزشی فراهم می کند. ارزیابی اختصاصی



در حین ارزیابی نهایی هنگامی ضرورت می یابد که دانش آموز مردودی هر سال تحصیلی توان لازم برای ادامه تحصیل را نداشته است .

این ارزیابی بنا به درخواست شورای مدرسه (مرحله اول) یا شورای کلاس (مرحله دوم و سوم) توسط معلمان دیگر کارشناسان آموزشی و پس از مشورت با اولیای دانش آموز صورت می پذیرد و باید به یک برنامه تقویتی آموزش خاص در سال تحصیلی آتی منجر گردد

دانش آموزانی که در امتحان نهایی پایانی مرحله سوم قبول می شوند . فارغ التحصیلان آموزش پایه محسوب شده و به آنان گواهی آموزش پایه از سوی سرپرستی مدرسه مربوطه اعطا می گردد و هیچ امتحان پایان دیگری برگزار نمی شود (دولتی یا خصوصی و تعاونی معادل)

دانش آموزانی که به سقف سنی تحصیلات اجباری (۱۵ سالگی) رسیده اند ولی مرحله سوم را به پایان نبرده اند می توانند مدرک پایان تحصیلات اجباری را دریافت کنند .

چنین دانش آموزانی می توانند با شرکت در امتحاناتی که توسط مدارس برای دانش آموزان بیرون مدرسه برگزار می شود متقاضی مدرک آموزش پایه شوند ، در صورت امکان مدرسه برنامه تقویتی خاصی را عرضه می کند. راهنمایی توسط بخش هایی راهنمایی و مشاوره ، مراکز تخصصی حمایت آموزشی که در شبکه مدارس جای می گیرند ، ارائه می شود .

این بخش ها وظایف خود را در مدارس یا حوزه های مدرسه ای انجام می دهند . در مرحله اول و دوم ،

راهنمایی عمدتاً روانی - تربیتی است اما در مرحله سوم شامل راهنمایی تحصیلی و حرفه ای نیز می شود .



ارتقاء تحصیلی

ارتقاء از مرحله دوم به سوم و در هر یک از این مراحل برحسب عملکرد دانش آموزان صورت گرفته و توسط شورای کلاس تعیین می شود. عملکرد ضعیف در بیش از ۳ درس (به ویژه دروس ریاضیات و زبان پرتغالی) به افت تحصیلی دوره ای دانش آموز منجر می گردد.

در پایان مرحله ۳ به کلیه دانش آموزانی که حضور فعال داشته و به طور موفقیت آمیز امتحانات را پشت سر گذارده باشند، گواهی آموزش پایه اعطا می شود. آندسته از دانش آموزانی که در دوره ها حضور دارند اما در امتحان پایانی پذیرفته نشده اند گواهی تکمیل آموزش اجباری اعطا می گردد

اهداف آموزشی

اهداف آموزش پایه ، مطابق قانون نظام آموزشی مصوب سال ۱۹۸۶ ، عبارت است از:

- تأمین آموزش عمومی برای کلیه دانش آموزان
- اطمینان از ارتباط متقابل دانش نظری و عملی و زندگی روزمره
- تأمین رشد جسمی و حرکتی دانش آموزان
- ترغیب دانش آموزان به انجام کارهای دستی و اشاعه آموزش هنری
- تدریس زبان خارجی اول و تشویق دانش آموزان به آموزش زبان خارجی دوم
- تأمین دانش پایه در راستای فراهم سازی امکان ادامه تحصیل یا پذیرش دانش آموزان در دوره های آموزش حرفه ای

- رشد شناخت و درک ارزشهای خاص نظیر هویت، زبان، تاریخ و فرهنگ پرتغالی



- رشد نگرش های مستقل و تأمین نیازهای آموزشی خاص کودکان توأمان با ساختن بستری مناسب برای رشد آنها و ایجاد شرایطی که موفقیت تحصیلی و آموزشی کلیه دانش آموزان را افزایش دهد .

پذیرش تحصیلی

معیارهای اصلی

کودکانی که تا ۱۵ سپتامبر به ۶ سالگی می رسند باید برای اولین سال تحصیلی خود در آن سال تقویمی ثبت نام نمایند. به علاوه کودکانی که از ۱۶ سپتامبر تا ۳۱ دسامبر به ۶ سالگی می رسند نیز میتوانند در مرحله اول آموزش حضور یابند، به شرط آنکه در مهلت ثبت نام سالانه، درخواستی از سوی والدین یا مراکز مراقبتی کودکان به نزدیکترین مدرسه محل سکونت تقدیم گردد.

آموزش متوسطه

ساختار آموزشی

آموزش متوسطه اختیاری است و متشکل از یک دوره ۳ ساله است که پس از سه دوره آموزش پایه ارائه می گردد. شرط ورود به مراکز آموزش متوسطه برخورداری از گواهی نامه آموزش پایه می باشد. دو نوع دوره وجود دارد: دوره های عمومی و دوره های فنی حرفه ای که آموزش حوزه های فنی، فن آوری، تخصصی و زبان پرتغالی و فرهنگ را عرضه می کنند. حق جابجایی دانشجو در این دوره ها محفوظ است. تدریس و تمرین دوره های فنی، فن آوری یا هنری توسط مدارس حرفه ای و مدارس خاص آموزش هنر ارائه می شود.



پذیرش تحصیلی

برای ورود به مقطع متوسطه دانش آموزان باید با موفقیت ۹ سال آموزش اجباری را پشت سر گذاشته و داوطلبان ورود به مدارس فنی حرفه ای باید یا آموزش اجباری را تمام کرده و یا مدرک معادلی را کسب کرده باشند. تعداد دانش آموزان هر کلاس تا اندازه ای به ابعاد کلاس بستگی داشته واز ۲۰ تا ۲۶ نفر متغیر است. کلیه دانش آموزان باید از رده سنی ۱۵ سال به بالا برخوردار باشند. آموزش متوسطه دولتی به صورت رایگان ارائه می گردد.

برنامه های آموزشی

از جمله دروس اصلی آموزش عمومی و فن آوری متوسطه میتوان از زبان پرتغالی، یک زبان خارجی، مقدمه ای بر فلسفه، تربیت بدنی، آموزش فردی و اجتماعی و آموزش دینی نام برد. دوره های تحصیلی در قالب ۴ رشته تحصیلی (علمی و طبیعی، هنری، اقتصادی و اجتماعی، علوم انسانی) به دانش آموزان ارائه می گردد. در هر یک از این گروه ها دوره های جداگانه برای دانش آموزان عمومی و فن آوری طراحی میشود. برنامه های آموزشی مدارس فنی و حرفه ای که ۳ سال طول می کشد بر مبنای حداقل ۲۹۰۰ تا حداکثر ۳۶۰۰ ساعت درسی استوار است.

ارزیابی تحصیلی

ارزیابی تکوینی توسط معلمان صورت گرفته و اساساً توصیفی و کیفی است. ارزیابی نهایی بر عهده معلمان و وزارت آموزش است تا یکپارچگی سراسری امتحانات پایانی مدارس تأمین شود. امتحانات کتبی عمومی در پایان هر سال آموزش متوسطه برگزار میشود.



نتایج این امتحانات توسط شورای کلاس در تعیین ارتقاء دانش آموز به کار گرفته می شود.

در پایان سه سال آموزش عمومی امتحانات نهایی سراسری برگزار شده و دانش آموزان موفق گواهی

نامه آموزش متوسطه دریافت می کنند. دانش آموزانی که دوره های فن آوری را به اتمام میرسانند نیز گواهی

حرفه ای دریافت می نمایند. در مدارس فنی حرفه ای به دانش آموزان موفق گواهی آموزش متوسطه و گواهی

حرفه ای اعطا می شود.

سیستم نمره دهی

۶۲۰-۰ و ۲۰-۱۸ خیلی خوب

۱۷-۱۴ خوب

۱۳-۱۰ قابل قبول

بالاترین نمره : ۲۰

مرز قبولی و مردودی : ۱۰

کمترین نمره : ۰

آموزش تکمیلی متوسطه

ساختار آموزشی

با تکمیل تحصیلات اجباری، دانش آموزان می توانند یکی از سه دوره متفاوت ذیل را انتخاب کنند :

- دوره های عمومی متوسطه

- دوره های متوسطه حرفه ای ، جایگزین آموزش عمومی



- دوره های آموزش هنر

دوره های عمومی متوسطه

الگوی جدید تنظیم آموزش متوسطه معمولی، نخست در سال ۹۱-۱۹۹۰ در برخی از مدارس اعمال شد که بر پایه تجارب تدریس حاصله قرارداداشت و از سال تحصیلی ۹۴-۱۹۹۳ عمومیت یافته است. این نوع آموزش، سه سال طول می کشد و شامل یک مرحله تحصیلی واحد است که سال های تحصیلی دهم، یازدهم و دوازدهم را دربرمیگیرد. دانش آموزانی که با موفقیت آموزش پایه یا معادل آن (سال نهم تحصیل) را پشت سر گذاشته باشند، از مجوز ورود به هر دوره دبیرستانی برخوردار می باشند.

دانش آموزان معمولاً در دبیرستان محل سکونت خود ثبت نام میکنند. آموزش متوسطه عمومی، به لحاظ اهداف کلی، در راستای تحکیم و تعمیق دانش حاصل از آموزش پایه و آماده سازی جوانان برای ادامه تحصیل و اشتغال قرار دارد.

بر پایه این اهداف دو دوره متفاوت به شرح ذیل شکل می گیرد:

- دوره دبیرستانی که عمدتاً به ادامه تحصیل منتهی میشوند یا دوره های عمومی (CCPOPE)

- دوره های دبیرستانی که عمدتاً به سوی زندگی شغلی یا دوره های فن آوری معطوفند

تمامی دوره ها اجزاء یکسانی از آموزش عمومی، اختصاصی و فنی را شامل میشوند و آموزش عمومی در

هر دوره مشترک است. دانش آموزان میتوانند دوره خود را تغییر دهند. هر نوع دوره در کلیه مدارس اجباری

است، هر چند یکی از آنها بر دیگری غلبه دارد.



آموزش فنی در الگوی جدید ، با گسترش آموزش فنی در کلیه دبیرستان ها و آموزش فنی به کلیه دانش آموزان CCPOPE تقویت میشوند. انتخابی دوره های پیشنهادی سراسری صورت می گیرد بر عهده مدارس است. مدت سال تحصیلی که در نیمه ۲ سپتامبر آغاز شده و در پایان هفته دوم ژوئن پایان میپذیرد، همه ساله در بخشنامه وزارت آموزش تعیین می شود. دوره آموزش تکمیلی متوسطه بر ۲۲۰ روز تحصیلی و برای مدارسی که از دوشنبه تا جمعه فعالند ۱۸۴ روز می باشد. همانند آموزش پایه ، کلاسها بر حسب سن تفکیک می شوند و نیاز به حفظ کلاس / گروه سال تحصیلی قبل مد نظر قرار میگیرد تا توازن عددی پسر و دختر و گنجاندن حداکثر ۴ دانش آموز با نیازهای خاص لحاظ گردد. معلمان معمولاً هر ساله کلاس خود را تغییر می دهند. تعداد جلسات هفتگی، بسته به دوره و سال تحصیلی به قرار ذیل است :

دوره های فن آوری	دوره های منتهی به ادامه تحصیل	
۳۰-۳۲ ساعت	۲۹-۳۳ ساعت	سال دوازدهم
۲۸-۳۲ ساعت	۲۷-۳۵ ساعت	سال یازدهم

برنامه های آموزشی

دوره های دبیرستان CCPOPE و CT بر حسب محتوا و شاخه های مختلف تحصیلی به چهار رشته

تقسیم می شوند:

- علمی و طبیعی

- هنر



- اقتصاد و علوم اجتماعی

- علوم انسانی

هر یک از شاخه های اصلی شامل دوره های منتهی به ادامه تحصیل در CCPOPE و دوره های مختلف

CT میگردد که حوزه های فنی را در بر می گیرد .

از جمله مهمترین برنامه های آموزشی CT میتوان از شیمی، راه و ساختمان، الکترونیک، مکانیک ،

رایانه، طراحی، هنر، صنایع دستی، مدیریت، ارتباطات، خدمات بازرگانی و فعالیت های اجتماعی نام برد. همان

طور که گفته شده ، برنامه درس هر دوره شامل موارد ذیل است :

- آموزش عمومی

- آموزش اختصاصی

- آموزش فنی

آموزش عمومی در کلیه دوره های CCPOPE و CT مشترک بوده و برای کلیه دانش آموزان اجباری

است و دروس زیر را شامل می شود :

پرتقالی، مبانی فلسفه، زبان خارجی، تربیت بدنی، رشد فردی و اجتماعی یا آموزش دینی و اخلاق

برنامه هفتگی بسته به دوره از ۱۲ تا ۱۵ ساعت در سال دهم و یازدهم و از ۶ تا ۹ ساعت در سال

دوازدهم CCPOPE و از ۱۲ تا ۱۳ ساعت در سال دهم و یازدهم و از ۶ تا ۷ ساعت در سال دوازدهم CT

متغییر است.



آموزش اختصاصی شامل دو یا سه درس اجباری است که در یک شاخه از CCPOPE یا CT مشترک است. این برنامه اصلی ضامن تعامل میان دو دوره است و دانش آموزان می توانند تا سقف برنامه زمانی موجود دروس اضافی اختیار کنند .

برنامه هفتگی CCPOPE در سال دهم و یازدهم از ۱۱ تا ۱۳ ساعت و در سال دوازدهم از ۱۵ تا ۲۲ ساعت متغیر است. هدف از آموزش فنی، مخصوصاً در CT ، کسب مهارتهایی است که امکان دستیابی جوانان به طیف گسترده ای از بخشها و فعالیتهای حرفه ای را فراهم می نماید.

این آموزش در CCPOPE ، ۶ ساعت در هفته هر سال تحصیلی را اشغال می کند که به یک یا دو درس هنر و یا فنی تقسیم شده و دانش آموزان به دلخواه خود یکی را که منحصراً در هر مدرسه عرضه می شود انتخاب می کنند. در CT آموزش فنی مجموعه ای از چهار رشته را در بر می گیرد که با آموزش اختصاصی پیوند تنگاتنگی داشته و مطابق اهداف متناسب با هر دوره تعیین می شوند. برنامه هفتگی در سال دهم و یازدهم یکسان بوده و در سال ۱۲ افزایش می یابد. علاوه بر فعالیت های درسی موسسات آموزشی باید فعالیت های فرهنگی و مسابقات فوق برنامه را هم ترتیب بدهند که عمدتاً بیرون از ساعات مدرسه و اختیاری هستند.

طرحهای برنامه درسی و کتابهای درسی مربوطه حداقل به مدت ۳ سال اعتبار دارند. کتابهای درسی به صورت تجاری نشر مییابند اما وزارت آموزش هم می تواند در این امر دخیل باشد. اگر چه حق دانش آموزان و معلمان در استفاده از دیگر منابع اطلاعات محفوظ است اما کتابهای درسی هر رشته توسط شورای تربیت همان مدرسه انتخاب می شود .



ارزیابی تحصیلی

در زمینه تعمیم تدریجی اصلاحات برنامه درسی نظام نوینی از ارزیابی در حال اجراست. ارزیابی نظامند و مداوم بوده و هم تکوینی و هم نهایی است. ارزیابی تکوینی مسئولیت معلمان بوده و با همکاری گروه های راهنمایی و مشاوره مدرسه جهت اطلاع دانش آموزان والدین آنها و دیگر افراد مرتبط با کیفیت و رشد فرایند آموزش صورت میگیرد. این نوع ارزیابی توصیفی و کیفی بوده و باید درنیل به اهداف میان مدت اتخاذ برنامه های آموزش جبرانی و راهنمای دانش آموزان بر حسب گزینه های درسی آنها دخالت داشته باشد. ارزیابی نهایی به صورت درونی و بیرونی برگزار میشود. ارزیابی درونی به عهده معلمان شورای کلاس است و در راستای آگاه نمودن دانش آموزان و والدین آنها از پیشرفت آنها در رابطه با برنامه های درسی و اتخاذ تصمیمات مقتضی بر حسب وضعیت تحصیلی آنانست. این امتحان کتبی توسط مدارس در تمام دروس در پایان سالهای ۱۰ و ۱۱ و در دروس عملی سال ۱۲ که جزء امتحان نهایی نیستند برگزار می گردد. نمرات پایان سال هر درس میانگین تعدیل شده ارزیابی مداوم (ترم آخر) و امتحان عمومی است. برپایه این نمرات شورای کلاسی تصمیم میگیرد که دانش آموزان به کلاس بالاتر رفته یا تجدید دوره گردند. شورای کلاس در مواردی که تصمیم به تجدید دوره می گیرد باید توصیه هایی در ارتباط با آموزش جبرانی ارائه نماید.

ارزیابی بیرونی که مسئول آن وزارتخانه است در راستای ارتقاء یکپارچگی نظام نمره دهی در آموزش متوسطه در سطح ملی است و امکان اعطای نمرات نهایی قابل مقایسه در پایان این مقطع را فراهم می آورد. این ارزیابی شامل امتحانات کتبی نهایی در سال ۱۲ از اغلب دروس هر ۲ دوره می باشد. نمرات نهایی دروس امتحان سراسری بر مبنای میانگین تعدیل شده نمرات حاصل از ارزیابی درونی در سال تحصیلی که



این دروس تدریس شده و نمرات حاصل از امتحانات نهایی محاسبه می شود. برای قبولی دانش آموزان باید نمرات قبولی کلیدی دروس رشته خود را بدست آورد. نظام کنونی نیز امکان ارزیابی مقایسه ای را فراهم میسازد که در راستای پایش کیفیت نظام مدرسه در سطح محلی منطقه ای و ملی از سوی وزارت آموزش مورد تایید است. دانش آموزانی که با موفقیت آموزش متوسطه را به پایان می برند مدرکی شامل دوره های طی شده و نمرات نهایی را دریافت می کنند. کسانی که دوره های فنی را به پایان میبرند هم مدرک مهارت حرفه ای درجه سه را دریافت می کنند .

آموزش عالی

ساختار آموزشی

آموزش عالی در پرتقال شامل آموزش دانشگاهی و پلی تکنیک است و توسط موسسات آموزش عالی دولتی و خصوصی عرضه می شود. آموزش عالی خصوصی نیز در دانشگاهها، دانشکده های غیرجامع، موسسات پلی تکنیک و مدارس آموزش عالی برگزار می گردد .

به موجب قوانین آموزشی مصوب، ارتباط میان نظام های دانشگاهی و پلی تکنیک و نیز موسسات آموزش عالی دولتی و خصوصی به لحاظ قانونی تضمین گردیده است. آموزش عالی در کشور پرتقال به دو خرده نظام به شرح ذیل تقسیم می شود:

آموزش دانشگاهی و آموزش عالی غیردانشگاهی (آموزش پلی تکنیک) که در دانشگاههای دولتی خودمختار، دانشگاههای خصوصی، موسسات پلی تکنیک و سایر موسسات آموزش عالی خصوصی ارائه می گردد. در موسسات دانشگاهی خصوصی عمدتاً دوره های مدیریت، انسان شناسی، جامعه شناسی، تاریخ،



اقتصاد و روان شناسی برگزار میگردد. دانشگاه کاتولیک پرتقال به فرمان اسقف اعظم دایر شده و از سوی دولت پرتقال به رسمیت شناختن می شود.

موسسات آموزش عالی خصوصی تنها با تأیید وزارت آموزش امکان فعالیت می یابند. ورود به این موسسات ، مشمول قوانین ورودی موسسات آموزش عالی دولتی است.

دو نظام آموزش عالی (دانشگاه و پلی تکنیک) با هم متصل بوده و امکان انتقال از یکی به دیگری وجود دارد. همچنین می توان از یک موسسه دولتی به یک موسسه خصوصی و بالعکس انتقال یافت.

آموزش عالی دولتی

آموزش عالی دولتی شامل آموزش عالی دانشگاهی و آموزش عالی پلی تکنیک است مورد اول بیشتر نظری است. ایجاد مدارس آموزش عالی پلی تکنیک در سال ۱۹۷۹ آغاز شد، اما بیشتر این قبیل مدارس از سال ۸۶-۱۹۸۵ به بعد تاسیس گردید. این آموزش حرفه ای تخصصی در حوزه های راهبرد اقتصاد و توسعه اجتماعی و در موسسات آموزشی منطقه ای عرضه میگردد. آموزش عالی دانشگاهی در راستای تأمین یک بستر فرهنگی و علمی درخور و ارائه آموزش فنی قرار دارد که امکان تحقق فعالیتهای فرهنگی و حرفه ای را در اختیار دانش جویان قرار میدهد و توسعه مهارتهای مرتبط با تفکر، نوآوری و تحلیل انتقادی را مد نظر قرار می دهد. آموزش پلی تکنیک در راستای تأمین آموزش فنی و فرهنگی در خور سطحی عالی قرار دارد تا مهارتهای نوآوری و تحلیل انتقادی رشد یابد و آموزش علمی و نظری در علوم و کاربردی آن ها در فعالیتهای حرفه ای فراهم آید .



آموزش عالی خصوصی و تعاونی

آموزش عالی خصوصی و تعاونی مبتنی بر مقررات قانونیست که شرایط برقراری موسسات و دوره ها را تعیین میکند، مدارج دانشگاهی مربوطه را ارزیابی نموده و نظارت دولتی در خصوص کیفیت آموزش و امکان حمایت مالی را تعیین میکند. آموزش عالی خصوصی و تعاونی از سال ۱۹۸۶ که اجازه تاسیس چندین دانشگاه و تعداد زیادی از موسسات آموزش عالی خصوصی داده شد رشد فزاینده ای داشته است. طبق آمار سال ۹۲-۱۹۹۱ ۴ دانشگاه خصوصی و تعاونی و ۶۸ موسسه آموزش عالی دایر شده است .

آموزش عالی وابسته به سایر وزارتخانه ها

قسمتی از آموزش عالی وابسته به پلیس و نیروهای مسلح است که د دانشسرای نظامی، دانشسرای نیروی هوایی ، مدرسه نیروی دریایی و مدرسه عالی پلیس عرضه می شود. این موسسات آموزش عالی دولتی زیر نظر وزارتخانه های مختلف قرار داشته و معمولاً مشمول نظارتی مضاعف می شوند.

نرخ مراکز آموزش عالی، دانشجویان و مراکز دانشگاهی دولتی و خصوصی طی سال تحصیلی ۹۴-۱۹۹۳

تعداد کل	مراکز خصوصی	مراکز دولتی	
۲۵۳۵۵۳	۸۳۵۲۶	۱۷۰۰۲۷	دانشجویان
۲۳۸۸۲	۷۴۳۲	۱۶۴۵۰	اساتید
۲۶۱	۱۰۳	۱۵۸	موسسات



سال تحصیلی

هیچ تاریخ شخصی در سطح ملی برای آغاز سال تحصیلی موسسات آموزش عالی وجود ندارد زیرا هیأت امنای هر دانشگاه مسئول تدوین تقویم خود است. با این همه این سال معمولاً از ۱۵ اکتبر آغاز شده و در ۳۱ ژوئیه پایان می یابد. بیشتر موسسات سال تحصیلی خود را به دو نیمسال تقسیم میکنند. هرچند برخی دروس در طول سال ارائه میشود. سال تحصیلی معمولاً ۱۵ تا ۱۶ هفته در هر نیم سال طول می کشد و دانشجویان به طور متوسط ۲۵ تا ۳۲ ساعت در هفته کلاس دارند.

مقاطع آموزشی

مقطع کارشناسی

در دانشگاهها، مرحله اول به اخذ درجه کارشناسی پس از مدت ۳ سال می انجامد. این در حالیست که مدرک کارشناسی معمولاً پس از تکمیل دوره ای اعطا می شود که معمولاً ۴ سال طول می کشد. بسیاری از دوره ها حتی ۵ تا ۶ سال به طول می انجامد. بیشتر دوره های دانشگاهی بر حسب نظام واحدی سازمان می یابند، اما تعداد زیادی از دوره ها همچنان بر مبنای نیمسال یا سال تحصیلی تنظیم می گردند.

مقطع کارشناسی ارشد

کارشناسی ارشد درجه پیشرفته علمی در حوزه علمی خاصی است که حاکی از قابلیت انجام پژوهش عملی می باشد. دوره ها معمولاً ۶ و نیم سال به طول انجامیده و بر سخرانی ها و دفاع از پایان نامه مشتمل



میگردد. این دوره تنها برای کسانی مجاز است که در دوره کارشناسی معدل ۱۴ از ۲۰ را کسب کرده باشند. آندسته از دانشجویانی که معدل پایین تری داشته اند تحت برنامه جداگانه دانشگاهی تعلیم می یابند.

مقطع دکتری

درجه دکتری از سوی دانشگاهها به کسانی اعطا می شود که در امتحانات دکتری پذیرفته شده و از رساله خود دفاع کرده اند. دوره معینی به منظور آمادگی شرکت در امتحان دکتری وجود ندارد. داوطلبان مقطع آموزش دکتری ملزم به برخورداری از مدرک کارشناسی ارشد با معدل کل ۱۶ از ۲۰ و شرایط و صلاحیت های مقرر دانشگاهی می باشند.

مقطع فوق دکتری

بالاترین درجه دانشگاهی که مخصوص دارندگان مدرک دکتری است مستلزم قابلیت انجام پژوهشهایی در سطح عالی و توانمندی تربیتی خاص در حوزه ای ویژه می باشد. این درجه پس از قبولی در امتحانات ویژه اعطا می گردد.

دوره های آموزشی

در گستره آموزش عالی دولتی، دانشگاهها دوره هایی در تمام حوزه های تحصیلی اعم از (علوم انسانی، علوم اجتماعی و رفتاری، آموزش مدیریت و بازرگانی، حقوق، علوم طبیعی، ریاضیات و رایانه، علوم مهندسی و فنآوری، علوم پزشکی، کشاورزی، جنگلداری و شیلات، معماری و برنامه ریزی شهر و تربیت بدنی) ارائه می کنند. این دوره ها ۴، ۵ یا ۶ سال طول می کشد و به اخذ مدرک کارشناسی منتهی میشود.



مدارس آموزش عالی پلی تکنیک حوزه تحصیلی از قبیل کشاورزی، آموزش، فن آوری و یا مدیریت، اداره و حسابداری و مهندسی، هنر، پرستاری، دریانوردی، حفظ و مرمت را تحت پوشش می گیرند. این دوره ها ۳ تا ۴ سال طول می کشد و به اخذ درجه کارشناسی حرفه ای منتهی میگردد. در سال ۱۹۹۲ در گستره نظام آموزشی فنی و حرفه ای، مطابق ۲۷ مصوبه مشترک وزارت آموزش و وزارت کار و تأمین اجتماعی MESS، ۸۰ دوره جدید در اقصا نقاط کشور دایر گردید تا علائق جدید را بر آورده ساخته و جوانان را به ادامه تحصیل ترغیب نماید.

پذیرش تحصیلی

همه ساله تعداد ظرفیت رشته های دانشگاهی اعلام گردیده و توسط وزارت آموزش مورد تأیید واقع می گردد. علاوه بر قبولی در امتحانات ورودی و ابتدایی، داوطلبان باید شرایط خاص رشته مورد نظر را دارا باشند. دانشگاهها شرایط ورود خود را در دفترچه ای اعلام می کنند که توسط اداره منطقه ای پذیرش آموزش عالی میان متقاضیان توزیع می گردد.

این اداره مسئول پذیرش متقاضیان در رشته بر حسب اولویت میباشد.

ظرفیتهای خالی موسسات دولتی از طریق رقابت سراسری به نظارت وزارت آموزش عالی تکمیل می شوند. هر موسسه خصوصی نیز به تکمیل ظرفیت خود از طریق برگزاری آزمون محلی مبادرت می نماید. در سال ۱۹۹۳-۱۹۹۲ مطابق مصوبه ۱۸۹ سپتامبر ۱۹۹۲ نظام جدیدی برای پذیرش در آموزش عالی دولتی، خصوصی و تعاونی (دانشگاهها و پلی تکنیک) به اجرا گذاشته شد. ورود به دوره ها و موسسات آموزش عالی، مشمول شروط متعددی است. ظرفیت آموزش عالی زیر نظر وزارت آموزش قرار داشته و همه



ساله توسط هیأت های مدیریتی مربوط تعیین میگردد. در آموزش خصوصی و تعاونی، وظیفه تعیین ظرفیت برعهده وزیر آموزش و بر اساس پیشنهاد موسسه آموزش عالی مربوطه قرار دارد. داوطلبان باید کلاس ۱۲ آموزش متوسطه را با موفقیت طی کرده و یا مدرک قانونی معادل را دارا باشند و در آزمون استعداد و آزمون های اختصاصی هر دوره که توسط موسسات آموزش عالی مربوطه برگزار میشود، شرکت جسته باشند. آزمون استعداد شامل یک آزمون کتبی سراسری غیر حذفی از دروس آموزش متوسطه است. این آزمونها در پایان سال ۱۲ برگزار شده و هیچ تأثیری بر روند اعطای مدرک فارغ التحصیلی دبیرستان ندارد. روند پذیرش عام و متمرکزی وجود دارد. داوطلبان باید، در سطح سراسری و از طریق مرکز ورود به آموزش عالی وزارت آموزش، تا ۶ رشته دلخواه خود را به ترتیب اولویت مشخص کنند. ترتیب داوطلبان هر رشته در هر موسسه آموزشی بر حسب نمره تقاضا نامه مشخص میشود که بر مبنای آزمونهای مختلف و نمرات آموزش متوسطه محاسبه میگردد. قوانین ورود به دانشگاه کاتولیک پرتقال، استثنایی بر نظام فوق است که در قانون مصوب ۱۹۹۰ تعیین گردیده است.

معیارهای اصلی

احراز گواهینامه سال دوازدهم تحصیل یا معادل آن

قبولی داوطلبین در امتحان سراسری اختصاصی متناسب با دوره آموزش عالی دلخواه خود

پذیرش دانشجویان خارجی

افراد خارجی جهت اخذ پذیرش دانشگاهی ملزم به برخورداری از مدرک فراغت از تحصیلات متوسطه

میباشند. آنان برای ورود به دانشگاه باید در امتحانات ورودی نیز شرکت نمایند.



علاوه بر این، ارائه تأییدیه رسمی و ویزای تحصیلی نیز الزامی است.

دانشجویان خارجی ملزم به برخورداری از ویزای تحصیلی می باشند که از سفارت پرتغال مستقر در کشور محل اقامت خود یا مدرکی دال بر تأمین هزینه ها در طول مدت تحصیلات خود در پرتغال فراهم می نمایند. علاوه بر این دانشجویان می باید مجوز سلامت بهداشت جسمی و روانی و مدرک زبان دال بر آشنایی با زبان پرتغالی را ارائه نمایند.

گفتنی است که جهت اخذ پذیرش تحصیلی از برخی دانشگاه ها برخورداری از تسلط کافی بر زبان پرتغالی الزامی نمیباشد چرا که چنین دانشگاههایی خود به برگزاری دوره های آموزش زبان مبادرت می نمایند.

ارزیابی تحصیلی

سیستم نمره دهی

بالاترین نمره : ۲۰

مرز قبولی و مردودی : ۱۰

پایین ترین نمره : ۰

ارزیابی مدارک تحصیلی دانشجویان بومی

عملکرد دانشجویان بومی در دوره ها و واحدهای تحصیلی توسط موسسات آموزش عالی و مطابق با

قانون مصوب شماره ۲۸۳/۸۳ مصوب ۲۱ ژوئن ۱۹۹۷ ارزشیابی می گردد.



ارزیابی مدارک تحصیلی دانشجویان غیربومی

نهادهای مرکزی

مدیریت کل آموزش عالی ، وزارت بهداشت (NARIC)

مدیریت کل آموزش عالی، وزارت بهداشت (NARIC) با همکاری ادارات حرفه ای، کارفرمایان خصوصی، مراکز کاربایی و غیره اطلاعاتی راجع به ارزشیابی مدارک آموزش عالی خارجی ارائه می نماید. این مرکز به درخواست های مکتوب افرادی پاسخ می دهد که برای ادامه تحصیل یا مبادرت به فعالیتی حرفه ای درصدد حل مشکلات ارزشیابی خود می باشند.

عملکرد دانشجویان غیربومی در دوره ها و واحدهای تحصیلی توسط موسسات آموزش عالی و مطابق با قانون مصوب شماره ۲۸۹/۹۱ اصلاحیه شماره ۳۹۶/۹۹ ارزشیابی می گردد.

موافقت نامه های چند جانبه ارزیابی دانشجویان خارجی

از جمله مهمترین موافقت نامه های چندجانبه که درخصوص ارزشیابی تحصیلات دانشجویان خارجی منعقد گردیده است میتوان از قرارداد ارزشیابی تحصیلات ، مدارک و مدارج آموزش عالی در اروپا منعقد سال ۱۹۹۷ که مصدر آیین نامه عمومی ۸۹/۴۸ نیز می باشد، نام برد.



آموزش معلمان

آموزش مربیان پیش دبستانی

مربیان مهدهای کودک مدرکی دارند که پس از ۳ سال آموزش در موسسات عالی غیردانشگاهی به دست می آید. در موسسات وابسته به هر دو وزارتخانه، میتوان از نیروهایی کمکی بهره گرفت. کادر کمکی ملزم به اتمام تحصیلات اجباری میباشند. شرایط آموزش ضمن خدمت مربیان مراکز پیش دبستانی مشابه شرایط آموزش ضمن خدمت مشابه شرایط معلمان ابتدایی و متوسطه است.

آموزش معلمان پایه و متوسطه

تمامی معلمان آموزش پایه و متوسطه متخصصان درس خود هستند. مطابق قانون جامع نظام آموزشی جامع نظام آموزشی سال ۱۹۸۶، آموزش ابتدایی معلمان مراحل اول و دوم آموزش پایه را می اون در موسسات غیر دانشگاهی آموزش عالی یا دانشگاهها رانه نمود. اما تربیت معلمان مرحله سوم آموزش پایه و آموزش متوسطه منحصراً در دانشگاهها صورت می پذیرد.

اگر چه تربیت معلمان مراحل مختلف آموزش پایه متفاوت است، اما دوره ها راچنان ترتیب می دهند که معلمان مازراجل دوم و سوم هم صلاحیت تدریس در مرحله پیشین را به دست آورند. دوره های معلمان مرحله اول ۳ سال طول کشیده و به درجه کارشناسی منتهی میگردد. دوره های معلمان مرحله دوم چهار یا پنج سال طول میکشد که ۳ سال نخست به اخذ مدرک کارشناسی عمومی و یکی ۲ سال آخر به مدرک آموزش عالی تخصصی منتهی می شود.



معلمان مرحله دوم می توانند درجه تکمیلی راهم به دست آورند که پس از ۵ سال حاصل می آید. دوره های معلمان مرحله سوم و دبیرستان ۵ یا ۶ سال طول کشیده و به درجه کارشناسی ارشد منتهی می شود. تمامی دوره ها شامل آموزش علمی و تربیتی و تمرین درس است . برخی از معلمان مراحل دوم و سوم آموزش پایه و آموزش متوسطه بدون گذراندن تربیت معلم ابتدایی انتخاب شده اند. کسانی که کمتر از ۶ سال سن دارند سابقه تدریس دارند یک دوره ۲ ساله را در یک موسسه آموزش عالی می گذرانند، کسانی که بیش از ۶ سال سابقه دارند می توانند یک دوره ۱ ساله را در دانشگاه آزاد بگذرانند. معلمان دولتی ، کارمندان دولت هستند . معلمان بر پایه سابقه و شایستگی های خود به شغل دست میابند. تعداد واحدهای آموزش ضمن خدمت که شرط لازم برای ارتقاء شغلی محسوب می شود برابر با تعداد سالهای لازم برای ابقاء در هر پایه درسی است که میانگین سالانه آن ۴ واحد است که هر یک ۶ ساعت می باشد.

آموزش معلمان ابتدایی

معلمان آموزش پایه دوره های ۴ ساله ای را در مدارس عالی دانشگاهی طی می کنند تا به درجه کارشناسی نایل شوند.

آموزش معلمین متوسطه

دبیران دبیرستان ملزم به برخورداری از درجه کارشناسی و گذراندن دوره هایی ۴ تا ۶ ساله می باشند. معلمان آموزش متوسطه، با کسب تجربه دآموزش معمول یا استثنایی قابلیت تدریس در آموزش تخصصی رابه دست می آورند. آموزش مداوم معلمان در مراکز آموزش معلمان برگزار می شود.



آموزش اساتید دانشگاهی

اساتید این سطح هیچگونه تربیت حرفه ای رسمی را دریافت نمی کنند اما برخورداری از حداقل مدرک دکتری برای آنان الزامی است.

مدارک مورد نیاز

مطابق تغییرات اعمال شده در قانون نظام آموزشی سال ۱۹۹۷ مریان مهد کودک و معلمین پایه های اول، دوم و سوم ملزم به دارا بودن مدرکی میباشند که پس از ۴ سال تحصیل در موسسه ای همتراز پلی تکنیک یا دانشگاه عرضه کننده آن دوره اعطا می گردد. معلمان آموزش متوسطه باید درجه دانشگاهی داشته باشند. تمامی معلمان باید یک دوره حرفه ای ۲ ساله را در آخرین مرحله جامع بگذرانند. معلمان آموزش پایه و متوسطه معمولاً متخصص رشته خود هستند. در مرحله اول، تدریس برعهده یک معلم است که می تواند در حوزه های تخصصی از یاری دیگران سود جوید. کلیه معلمین مدارس دولتی در زمره کارکنان دولت به شمار می آیند.

آموزش فنی و حرفه ای

نظام کارآموزی

نظام کارآموزی خود شامل دوره های کارآموزی و پیش کارآموزی است.

دوره های کارآموزی



قانون کارآموزی شماره ۱۰۲/۸۴ مصوب ۲۵ مارس و قانون شماره ۴۳۶/۸۸، مصوب ۲۳ نوامبر برپایه همکاری میان مراکز آموزش کارآموزی و بازار کار قرار دارد که هدف جذب جوانان در زندگی شغلی و توسعه منابع انسانی در شرکتها را دنبال می کند.

دوره های کارآموزی برای جوانان ۱۴ تا ۲۴ سال که حداقل ۶ سال آموزش اجباری را طی کرده باشند، طراحی میشود. کسانی که آموزش اجباری را نگذرانده اند (قبل از سال ۱۹۸۷ وارد نظام معمول شده اند) وارد دوره های پیش کارآموزی شده اند.

کارآموزی براساس یک قرارداد کارآموزی رسمیت مییابد که به موجب آن شرکتهای سرشناس واجد شرایط متعهد میشوند با همکاری مراکز آموزشی آموزش فنی و حرفه ای را ارائه نمایند.

MESS از طریق موسسه اشتغال و آموزش حرفه ای خود (TEFP) مسئول بررسی ظرفیت آموزشی هر شرکت و تعیین کارآموزان می باشد.

دوره های کارآموزی از یک تا چهار سال طول می کشد و سه بخش دارد :

- آموزش عمومی که در مراکز آموزش فنی حرفه ای عرضه شده و ۲۵٪ از زمان را اشغال میکند. این

آموزش شامل آموزش زبان پرتغالی ، دنیای معاصر و یک زبان خارجی است.

- آموزش فنی که همچنان در مراکز آموزش حرفه ای عرضه شده و ۴۵٪ زمان را اشغال می کند. این

آموزش بسته به بخش حرفه ای متغیر بوده و علوم پایه را به عنوان پشتیبان حوزه های فنی در خود جای میدهد و شرایط کار را بازسازی می نماید.



- آموزش عملی که طی آن در سال اول ۱۰٪ و در سال دوم ۲۵٪ و در سالهای سوم و چهارم ۴۵٪ از زمان

به چنین آموزشی اختصاص مییابد. بنابراین نظام کارآموزی به لحاظ سطح مهارتی در اتحادیه اروپا، به قرار

زیر است :

مدت تحصیلات	تحصیلات معادل	حداقل تحصیلات لازم	درجه مدرک
۱-۲ سال	مرحله دوم آموزش پایه (کلاس ششم)	مرحله اول آموزش پایه (کلاس چهارم)	۱ (پیش کار آموزی)
۳-۴ سال	مرحله سوم آموزش پایه (کلاس نهم)	مرحله دوم آموزش پایه (کلاس ششم)	۲
۱-۳ سال	استفاده از واحدهای متوسطه	مرحله سوم آموزش پایه (کلاس نهم)	۳
۳-۴ سال	آموزش متوسطه (کلاس دوازدهم)	مرحله سوم آموزش پایه (کلاس نهم)	۳

دوره های کارآموزی در ۲۷ حوزه آموزشی به شرح ذیل ارائه می گردد.

کشاورزی، شیلات، صنعت اتومبیل، کفش، شیشه و سرامیک

راه و ساختمان، برق، الکترونیک، انرژی

خنک کننده و تهویه هوا

ریخته گری، معدن کاری، گرافیک، چوب، فلزشناسی، مهندسی فلزات

جواهر آلات، مدار شیمیایی، بافندگی، بیمه و بانکداری

ارتباطات، هتلداری، رستوران داری و گردشگری

صنعت رایانه، بهداشت، خدمات، حمل و نقل و مدیریت کیفیت



در سال ۱۹۹۲، ۱۷۹۰۱ کارآموز در نظام کارآموزی مشغول به تحصیل بودند و این رقم در سال ۱۹۹۳ به ۲۰۳۲۰ نفر رسید. در سال ۱۹۹۱ تعداد کارآموزان، حدود ۳۶٪ افزایش یافت. اکثر این کارآموزان دوره های درجه ۲ را دنبال می نمایند. اما این درصد در مقایسه با سال قبل از ۸۷٪ ب ۷۳٪ کاهش یافت. دوره های درجه ۳ که در سال ۱۹۹۱ راه اندازی شد. حدود ۲۴٪ کارآموزان طی سال ۱۹۹۲ در مقایسه با ۱۱٪ سال ۱۹۹۱ رادبرمی گرفت و دوره های درجه ۱ حدود ۳٪ کل کارآموزان را تحت پوشش قرار میداد.

ارزیابی تحصیلی

در سراسر این دوره ارزیابی تکوینی و مداوم در تمامی جنبه های برنامه درسی از کارآموزان به عمل می آید که توسط آزمون ها و امتحانات در سه بخش می باشد :

عمومی ، فنی و آموزش عملی

به هر جنبه یا بخش دوره، نمره ای از صفر تا ۲۰ تعلق میگیرد. با این همه در یکی از آموزشهای عمومی یا فنی یک نمره حداقل هشت نیز قابل قبول است. هر سال به کارآموزان نمراتی نهایی تعلق میگیرد که مبتنی بر میانگین حسابی نمرات حاصل از سه بخش آموزش میباشد. برای ارتقاء به کلاس بالاتر، کارآموزان باید نمره قبولی هر سه بخش آموزش را دریافت کنند. در موارد استثنایی و مقتضی میتوان یک سال را تجدید دوره کرد. کارآموزانی که سال پایانی دوره خود را می گذرانند می توانند در امتحان استعداد حرفه ای شرکت کنند. تمامی اجزاء ارزیابی باید در کارنامه کارآموز گنجانده شود و سپس به هیأت ممتحنه ارائه شود تا در حین ارزیابی دوره ای مد نظر قرار گیرد. هیأت ممتحنه آزمون ها شامل حداقل سه نماینده از حوزه فنی



مربوطه (یک نماینده از TEFP که رئیس هیأت است، ۱ مربی در حوزه آموزش فنی یا عملی و ۱ ناظر آموزش عملی) است. هیأت ممتحنه آزمون استعدادهای حرفه ای نیز خود شامل حداقل یک نماینده از وزارت آموزش، و نماینده TEFP است که رئیس هیأت است. کارآموزانی که کارآموزی خود را پشت سر می گذارند مدرک استعداد حرفه ای دریافت می کنند که از جهت صدور مدارک حرفه ای حائز اهمیت بوده و ممکن است به صدور گواهی معادل آموزش حرفه ای منجر شود. مقررات هر شغل یا گروه مشاغل در پیش نویس های کمیته ملی کارآموزی تعیین شده و با تصویب مشترک وزیران کار و تأمین اجتماعی پذیرفته می شود.

دوره های پیش کارآموزی

دوره های پیش کارآموزی که در مصوبه ۳۸۳/۹۱ در راستای تکمیل آموزش اجباری و درعین حال تعیین شرایط ورود به دوره های کارآموزی حرفه ای تخصصی رسمیت یافته است.

این دوره برای جوانان ۱۵ تا ۲۱ ساله طراحی شده است که در زمان ثبت نام آموزش اجباری را به پایان نبرده اند یا در مدارس یا دوره های وزارت آموزش حضور یافته و پیش از ۱۹۸۷ وارد نظام آموزشی شده اند. دوره های پیش کارآموزی شامل آموزش عمومی ۱۶ ساعت در هفته و آموزش حرفه ای ۱۹ ساعت در هفته در حوزه تخصصیست که بخش عملی راهم در خود جای داده است که طی آن جوانان به کسب تجربه در محیط کار نائل میگردند. آموزش عمومی توسط معلمان آموزش دولتی، خصوصی یا تعاونی عرضه می شود. آموزش حرفه ای را مأموران یا ناظران آموزشی ارائه می کنند. گروه های دولتی، خصوصی یا تعاونی می توانند این دوره ها و نیز قرارداد میان طرف های مربوطه (مراکز آموزشی، موسسات کارآموزی، کارفرمایان، مقامات محلی و غیره) را راساً سرو سامان دهند. TEFP بیمه حوادث، هزینه حمل و نقل، غذا و



مسکن و کمک هزینه آموزشی ماهانه را تقبل می کند. ارزیابی کارآموزان دوره های پیش کارآموزی هم تکوینی وهم مداوم است اما به یک توصیف کیفی کلی از کارآموزی منجر میشود. به عبارتی کارآموزانی که در تمام حوزه های آموزش عمومی و حرفه ای از مهارت نسبی برخوردار باشند، قبول شدگان دوره پیش کارآموزی تلقی میگردند. کارآموزانی که از مهارت نسبی برخوردار نگردند ملزم به تکرار دوره می باشند.

نهادهای مرکزی

وزارت کار و تأمین اجتماعی مسئول تعریف و پیگیری سیاست های مرتبط با اشتغال و آموزش حرفه ای و تأمین اجتماعی است. ساختار مرکزی آن در حوزه های اشتغال و آموزش حرفه ای شامل مدیریت کل اشتغال و آموزش حرفه ای و موسسه اشتغال و آموزش حرفه ای و مدیریت منطقه ای است. از سال ۱۹۸۰ کمیسیون بین وزارتخانه اشتغال که وابسته به وزیر کار و تأمین اجتماعی است سرگرم تدوین پیش نویسهایی برای تثبیت سیاست فراگیر اشتغال و هماهنگی فعالیت مراکز آموزش حرفه ای در کلیه مقاطع آموزشی است.

DGEFP مسئول نوآوری و حمایت فنی و قانونی در حوزه های اشتغال و آموزش حرفه ای است. IEFP نیز مسئول اجرای اقداماتی در ارتباط با سیاست اشتغال و آموزش حرفه ای است. بویژه اقداماتی که حاصل برنامه هایی در چارچوب حمایتی اتحادیه اروپا و نظام نوین گواهی حرفه ای می باشد. یک کمیته اجرایی سه جانبه مسئول مدیریت IEFP است. دولت و طرفهای اجتماعی نیز در کمیته های مشورتی و هیأت های منطقه ای IEFP حضور می یابند.



دایره آموزش حرفه ای IEFP مسئول توسعه برنامه درسی، طراحی و تدوین برنامه های آموزشی، تعریف سوابق آموزشی، آموزش مربیان، کارآموزی و هماهنگی فنی مراکز آموزش حرفه ای است. در زمینه کارآموزی IEFP کمیته کارآموزی ملی را CNAI اداره می کند که متشکل از نمایندگان چندین وزارتخانه و طرف های اجتماعی است.

CAN در پیشنهاد اقدامات قانونی، دولتی و در هماهنگی نمودن اقدامات کمیته های منطقه ای نقشی همه جانبه دارد.

دوره های حرفه ای

مدارس حرفه ای که در سال ۱۹۸۹ تأسیس شده اند جایگزین نظام آموزشی معمول بوده و دانش آموزان را برای زندگی شغلی آماده می کند و پیوند میان مدرسه و کار را مستحکم می نماید. آنها اساساً متوجه پاسخگویی به نیازهای محلی و منطقه ای از طریق دوره های متنوع در هر حوزه آموزشی هستند. این مدارس برای نوجوانان و بزرگسالان دایر می گردد. حداقل شرایط ورودی بر حسب ماهیت رشته فرق میکند اما در اکثر رشته ها گذراندن کلاس نهم مدرسه کفایت می کند در این مرحله گذر به دوره نه ساله آموزش پایه دانش آموزانی که مرحله دوم (۶ سال تحصیل) را گذرانده یا در مرحله سوم مردود شده باشند حق ورود به دوره های ۳ ساله معادل با سه سال آخر تحصیلات نه ساله را خواهند داشت.

بیشتر دوره ها ۳ سال طول می کشد. هر سال تحصیلی با برنامه هفتگی ۳۰ ساعته ۴۰ هفته طول می کشد. مدارس حرفه ای از استقلال اجرایی، مالی و تربیتی برخوردارند. در این راستا مسئولیت تنظیم کلاسها بر عهده خود مدارس است.



برنامه های آموزشی

دوره ها شامل آموزش فرهنگی، اجتماعی، علمی، فنی، فن آوری و عملی است که بسته به مقطع آغازین دانش آموز و مهارت حرفه ای مورد نظر به نسبت‌های مختلفی وجود دارد آنها معمولاً به صورت واحدی تنظیم می شوند .

جزء فرهنگی اجتماعی شامل سه درس است :

پرتقالی ، یک زبان خارجی ، ویکپارچگی اجتماعی

در هر سال تحصیلی ۱۰۰ ساعت به هر یک از این دروس اختصاص می یابد که کلاً ۲۵٪ برنامه سالانه است. جزء علمی هم ۳۵٪ برنامه سالانه را اشغال می کند و شامل دو تا چهار درس پایه است که با ماهیت پایه ای رشته های مختلف همخوانی دارد . این دوس باید با آموزش مقطع متوسطه همساز بوده و با اقتضاعات فنی آموزش فنی حرفه ای گره بخورد . و تماماً در چارچوب هدف خاص هر دوره قرار گیرد. جزء فنی، فن آوری و عملی ۵۰٪ برنامه سالانه را به خود اختصاص می دهد و شامل ۴ تا ۶ درس فنی است که برخی از آنها عمدتاً ماهیتی عملی دارند. مورد اخیر را می توان در شرایط بازسازی شده یا در محیط واقعی کار تدریس نمود .

ارزیابی تحصیلی

در دوره های مدرسه حرفه ای ارزیابی عمدتاً بشکل عملی و مداوم است و مبتنی بر آموخته های هر واحد مجموعه ای از واحد ها یا دروی قرار دارد. دانش آموزان علاوه بر ارزیابی در هر واحد درچهر زمان مختلف سال تحصیلی به صورت کمی و کیفی ارزیابی می شوند . این ارزیابی ها توسط شورا کلاس صورت



گرفته هر مدرسه می تواند مناسب ترین نحوه شرکت دانش آموزان در این روند را برقرار نماید. در صورتیکه دانش آموزان نمرات کاف برای قبولی در واحد، درس یا جزء آموزشی را بدست نیاورند شورای تربیت مدرسه دوره تقویتی فوق العاده را در اختیار دانش آموزان می گذارد. این شورا می تواند پیشنهات جدید واحدها، دروس یا اجزاء آموزشی را مطرح کند. در پایان دوره تجربه کاری دانش آموز یک گزارش خود سنجی آموزش خود را عرضه می کند. معلم حمایتی او نیز گزارشی از عملکرد دانش آموز در محیط کار عرضه می کند که توصیفی و با ارزیابی کیفی است. این دوره شامل یک آزمون استعداد حرفه ای بصورت پروژه بین رشته ای هم هست. دانش آموزانی که نمره ده یا بیشتر را بدست آورند در امتحان قبول می شوند. نمره نهایی دوره ها با احتساب مجموع نمرات آزمون استعداد حرفه ای و میانگین عددی ساده نمرات کلیه دروس و تقسیم آن بر دو به دست می آید.

به دانش آموزانی که کلیه دروس اجزاء فرهنگی اجتماعی و علمی را گذرانده و تنها در یک درس از جزء فنی رد شده باشند مدرک فراغت از آموزش متوسطه اعطا می شود.

به دانش آموزانی که آزمون استعداد حرفه ای را پشت سر گذاشته باشند مدرک مهارت حرفه ای تعلق می گیرد.



نرخ معلمان، مدارس و دانش آموزان کلیه دوره های متوسطه به استثنای مدارس فنی و حرفه ای طی

سال ۱۹۹۳-۱۹۹۴

تعداد کل	خصوصی	دولتی	
۱۰۱۳۴۵	۹۴۲۰	۹۱۹۲۵	معلمان*
۶۳۱	۱۴۶	۴۸۵	مدارس*

* این رقم شامل معلمان مراحل اول و سوم آموزش پایه متوسطه در کلاسهای روزانه و شبانه است.

ایم رقم شامل موسساتی است که در بیش از یک مقطع آموزش می دهند و برای هر مقطع جداگانه شما

رش شده اند.

نرخ دانش آموزان سالهای ۱۱ و ۱۲ متوسطه CSPOPE

تعداد کل	خصوصی	دولتی	
۳۱۲۶۸۳	۲۱۱۱۷	۲۹۱۵۶۶	دانش آموزان

نرخ دانش آموزان سالهای ۱۱ و ۱۲ متوسطه فنی و حرفه ای CT

تعداد کل	خصوصی	دولتی	
۳۱۰۵۸	۲۸۴۲	۲۸۲۱۶	دانش آموزان

نرخ دانش آموزان دوره های متوسطه شبانه

تعداد کل	خصوصی	دولتی	
۷۱۴۳۲	۸۶۰۳	۶۲۸۲۹	دانش آموزان



نرخ دانش آموزان، مدارس و معلمان مدارس متوسطه حرفه ای

کل	خصوصی	دولتی	
۲۲۱۶۲	۲۱۹۳۱	۲۳۱	دانش آموزان
۵۵۴۰	۵۴۸۲	۵۸	معلمان
۲۱۴	۲۱۱	۳	مدارس

آموزش از راه دور

پرتغال دارای یک دانشگاه آموزش راه دور - که در سال ۱۹۸۸ تاسیس شد - و یک مرکز آموزش

مدیریتی بازرگانی از راه دور است. مجموعه‌ای از ساختارهای نیمه خصوصی وجود دارند که عرضه کننده

آموزش راه دور هستند.

موسسات دولتی آموزش از راه دور

موسسه کیفیت و پیوند بازرگانی پرتغال و موسسه آموزشی و CET Portugal Telecom ارایه کننده

برنامه‌ها هستند.

موسسات خصوصی آموزش از راه دور

CIT در شهر لیسبون، بزرگترین عرضه کننده خصوصی آموزش راه دور در پرتغال است که در سال

۱۹۶۰ تاسیس گردید. اما بازار به نحوی فزاینده تحت سلطه کالجهای بزرگ اسپانیایی آموزش راه دور در

آمده است.



دانشگاه آزاد

Aberta Universidade در سال ۱۹۸۸ تاسیس گردید و یک موسسه رسمی آموزش عالی با

حدود ۱۰۰۰۰ دانشجو است.

دوره‌های آموزش از راه دور دانشگاهی

برنامه DISLOGO یک برنامه آموزش از راه دور پس از مقطع کارشناسی است که دانشگاه کاتولیک

پرتغال آن را برای مدیران در زمینه بازرگانی و بانکداری ارائه می‌کند و آغاز فعالیت آن سال ۱۹۹۴

بود. در حال حاضر برنامه های آموزش عالی از راه دور توسط دانشگاه آبرتا به علاقه مندان ارائه می‌گردد .

۱۱۰۰۰	موسسه‌های آموزش از راه دور دولتی
۲۰۰۰	موسسه‌های آموزش از راه دور خصوصی
۱۱۰۰۰	دانشگاه‌های آزاد
۳۰۰	دوره‌های آموزش از راه دور دانشگاه‌ها
۲۴۳۰۰	جمع

آموزش استثنایی

ساختار آموزشی

آموزش استثنایی معمولاً در مدارس عالی وبا برخورداری از کمک‌های محلی ارائه می‌گردد. طبق

آمار سال ۱۹۹۹/۲۰۰۰، بالغ بر ۶۵۸۴۸ دانش آموز از برنامه های آموزش استثنایی برخوردار گردیدند.



اصلاحات جاری آموزشی

اعمال دگرگونی ها و اصلاحات در ساختار آموزشی پرتقال، متضمن ۲ ایده اصلی به شرح ذیل است :

تکیه بر اقتصاد و جامعه اطلاعاتی مبتنی بر دانش

تحریک و تحکیم پویایی تحول از طریق پرنگتر ساختن نقش مدارس به عنوان محور ایجاد دانش،

کار دانی، توانمندی، نگرش و علائق

اعمال اصلاحات در ساختار نظام آموزشی با عبور از ۳ مرحله گذار به شرح ذیل تحکیم مییابد:

تغییر سیستم مبتنی بر نظام مدرک گرای به نظام مبتنی بر آموزش مادام العمر

تغییر سیستم مبتنی بر نظام بسته به نظام باز

تغییر سیستم مبتنی بر نظام متکی بر مدارس جدای از جامعه به نظام مدرسه مدار که با جامعه و پیرامون

خود پیوند می یابند .

توسعه آموزشی

از جمله عمده ترین موارد توسعه آموزشی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود :

تضمن ورود جوانان به زندگی فعال با نوعی آموزش پس از ابتدایی که یک مدرک حرفه ای ابتدایی به

حساب می آید.

اولویت سرمایه گذاری در آموزش و تربیت پایه باهدف کسب مهارتهای قابل انتقال سازگار، خلاقانه،

مستعد کار گروهی، برخوردار از روحیه تهور و قابلیتهای مشکل گشایی

تقویت مؤلفه های علمی و فن آوری آموزش و تعمیم فن آوری اطلاعاتی و ارتباطاتی به مدارس



تنوع بخشی به سیستمهای آموزش و پرورش و گذار به زندگی فعال با تضمین آموزش ابتدایی برای همه، برابری و نبرد با تبعیض اجتماعی، هماهنگی عرضه آموزشی و انطباق این عرضه با بخشهای مختلف تقاضا

تقویت راهبردهای آموزشی از طریق ترکیب آموزش کلاسی با آموزش محیط کار که گستره عملکرد خدمات اطلاعاتی و راهنمایی تحصیلی را افزایش می دهد .

بر پایی آموزش مادام العمر عمومی با هدف ارتقاء مهارت اعضاء فعال جامعه، از طریق کسب مهارت ها و قابلیت های جدید که به آنان مجال می دهد تنوع و انطباق لازم برای مشارکت در جامع مدرن و مبتنی بر فن آوری را کسب نموده و به علاوه به مهارت ها و دانش های کسب شده از مراجع غیر رسمی اعتبار و ارزش بدهند.

آموزش شهروندان در راستای اجتماعی شدن و برقراری همکاریهای بین فرهنگی و حمایت از محیط زیست و احترام به آن و مبارزه با محرومیت اطلاعاتی
بالا بردن کیفیت دوره های آموزشی عالی از طریق گسترش آموزش عالی در مناطقی که فاقد عرضه مناسبی از بهداشت و هنر شناخته شده اند .

اصول و اهداف آموزشی

منظور از نیل به اهداف خاص در میان مدت جبران عقب ماندگی های حاصل از هم سطح سازی میزان تحصیلات شهروندان پرتغالی با تحصیلات مردمان دیگر کشورهای اروپایی است. در میان اهداف خاص بر دستیابی به اهداف ذیل تأکید می گردد:



گسترش آموزش پیش دبستانی

سازماندهی مجدد و تأمین شبکه آموزش ابتدایی

توسعه تدریس آزمایشی در حوزه آموزش ابتدایی

تأمین نیازهای آموزش متوسطه فن آوری، هنری و حرفه ای برای ۱۵۰ هزار جوان رده های سنی ۱۵

تا ۱۹ سال

برپایی و بسط دوره های فن آوری تخصصی برای ۱۵٪ از جوانان رده های سنی ۱۸ تا ۲۲ سال

ارتقاء قابلیت اشتغال دانش آموختگان آموزش عالی از طریق گسترش تعاملات میان موسسات آموزش

عالی و مراکز صنعتی

انطباق نظام تربیتی با عرضه کلی تربیت و آموزش حرفه ای به بیکاران

افزایش ظرفیت رسمی نظام آموزشی با عنایت به افزایش مهارت ها و سطح تحصیلات حدود ۲ میلیون

کارگر که افزایشی در تقاضای اجتماعی است.

تضمین تدریس دو زبان خارجی طی دوران آموزش پایه

اهداف تحقق یافته

از جمله مهمترین اهداف تحقق یافته آموزشی کشور نیز میتوان از موارد ذیل نام برد:

- ایجاد نظام آموزشی نوین خود مختار و مدیریت مدار

- توسعه شبکه ای آموزش پیش دبستانی

- تنوع متدهای آموزشی و تربیتی و گذار این متدها به زندگی



- نیل به آموزش همگانی مشتمل بر ابعاد همزیستی بین فرهنگی و حفاظت از محیط زیست

- آموزش بزرگسالان

- مدیریت منعطف آموزش ابتدایی

- اصلاح برنامه های درسی آموزش متوسطه

- ارزیابی پشرفت برنامه های آموزش ملی

همکاریهای آموزشی

همکاریهای بین المللی

نهادهای مرکزی

از جمله اصلی ترین نهادهای دست اندکار برقراری همکاریهای آموزشی با سایر دانشگاه های جهان

میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

ادارات کل مبادلات و همکاری بین المللی آموزش عالی

موسسه تعاون پرتقال

برنامه های مشارکتی چندجانبه در حوزه آموزش عالی

از جمله مهمترین برنامه های مشارکتی دانشگاهی کشور پرتقال با دانشگاه های سایر کشورها میتوان

از موارد ذیل نام برد:

نام برنامه مبادلاتی : LEONARDO DAVINCI

نام برنامه مبادلاتی: SOCRATES



مشاوره تحصیلی

نهادهای مرکزی

پنج هیأت مشورتی به شرح ذیل در جهت ارائه خدمات مشاوره فعالیت دارند:

- شورای ملی آموزش (CNE)

هیأت های مشورتی عالی و مستقل وزارتخانه ، که در سال ۱۹۹۲ ایجاد شد و قدرت های مالی و اجرایی مستقلی دارد. این شورا به ابتکار خود یا در پاسخ به درخواست، مسئول ارائه نظرات، گزارش ها و توصیه هایی درباره کلیه امور آموزشی و مخصوصاً مسئول حسن اجرا و بسط مقررات قانون جامع نظام آموزشی مصوب سال ۱۹۸۶ می باشد. این شورا حدود ۵۵ عضو دارد که نمایندگان سازمانهای مختلفی هستند که مستقیماً در بخش های اجتماعی و سیاسی و آموزشی درگیرند.

- شورای آموزش خصوصی (CCEPC)

در راستای گنجاندن موسسات آموزش خصوصی در نظام آموزشی، عهده دار مسوولیت مشاور وزیر آموزش می باشد.

- شورای آموزش عالی و صنعت (CESE)

که هدف آن گسترش همکاری میان حوزه صنایع و مراکز دانش یعنی دانشگاهها و سازمان های پژوهشی و توسعه و بهبود بنیادهای فن آوری و آموزش فنی نیروی کار است.

- شورای عالی ورزش (CSP)



مسئول پیگیری پشرفت ورزش و بررسی وارائه گزارش هایی درباره راهبردهای معمول در ادارات دولتی درحوزه سیاست ورزشی است. بخشهای دولتی وخصوصی که دستی در ورزش دارند نیز در این شورا نماینده دارند.

- شورای ملی ورزش مدارس (CNDE)

که در امر تعریف راهبردهای کلی آموزش مشارکت کرده وفعاليتها و اقدامات و برنامه هایی در راستای توسعه ورزش مدارس صورت می دهد .

آموزش معلمان

سیاستهای آموزشی

از جمله مهمترین سیاستهای آموزش معلمان میتوان از موارد ذیل نام برد:

تشویق معلمان به یادگیری نقشهای مختلف حرفه معلمی

فراهم کردن امکان ادغام مشخصه های علمی و آموزشی و اجزاء تئوری عملی

تاکید بر اتخاذ و اجرای شیوه های روش شناسانه مشابه شیوه های معمول کاربردی معلمان

افزایش شیوه های بررسی انتقادی، تحقیقات و نو آوریهای تربیتی

دستاوردهای آموزشی

از جمله مهمترین دستاوردهای نظام آموزش معلمان درپرتقال میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

توسعه برنامه های آموزش متوسطه طی دهه های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ که خود به اعمال تغییرات مهمی در

روند استخدام معلمان و روشهای آموزشی این مقطع منتهی گردید.



گسترش روشهای جدیدتعلیم معلمین ابتدایی و طراحی روشهای آسانتر جهت دستیابی به مهارت در

تدریس

تنظیم گسترده دوره های ضمن خدمت آموزش معلمان طی دهه ۱۹۹۰

تاکید بر اهمیت حضور معلمین در دوره های آموزش ضمن خدمت

ایجاد سیستم تخصص گرای در تدریس دروس مختلف از دهه ۹۰

تاکید بر مدیریت افراد واجد شرایط در مدارس .

افزایش ۳ برابری مراکز آموزش معلمان ظرف ۲۰ سال (بین سالهای ۶۵ - ۱۹۶۴ و ۸۵ - ۱۹۸۴)

استخدام معلمین برخوردار از مدارک معتبر دانشگاهی به عوض معلمین برخوردار از مدرک معتبر حرفه

ای

اتخاذ روشهای جدید در آموزش معلمین ابتدایی تحت عنوان روش عمومی که بر تعلیم کلیه معلمان در

مرحله یکسان تاکید دارد.

طراحی برنامه های جدید آموزش معلمان مشتمل بر موضوعات بسیار جدید نظیر برنامه و تکنولوژی

آموزشی، آموزش جامعه شناسی، مدیریت آموزشی، به موازات آموزش سنتی، آموزش تاریخ، روانشناسی

آموزشی، آموزشهای ویژه .

تاسیس ۳ دانشگاه آموزش معلمان با عناوین (Aveiro, Evora, Minho) در راستای تعلیم ابعاد حرفه

ای

دانشگاهی شدن کلیه معلمین از دهه ۱۹۹۰



تاسیس چندین دانشگاههای خصوصی تربیت معلم طی دهه ۱۹۹۰

آموزش ضمن خدمت

برنامه های ضمن خدمت آموزش معلمان معمولاً در قالب دوره های فشرده ۱۵ ساعته ارائه می

گردد. مراکز انجمن مدرسه بیشتر برنامه های ضمن خدمت را ارائه مینمایند. طی چند سال اخیر پیشرفت زیادی

در اتخاذ روشهای جدید آموزشی من جمله «آموزش کارگاهی» و «پروژه ای» صورت گرفته است.

نرخ مراکز آموزش ضمن خدمت معلمان طی سال تحصیلی (۱۹۹۹-۲۰۰۰)

کل	مؤسسات خصوصی آموزش عالی	دانشکده های دولتی تربیت معلم	دانشگاههای دولتی تربیت معلم	سطوح آموزشی
۳۱	۱۱	۱۴	۶	پیش دبستانی
۲۷	۸	۱۳	۶	دوره اول
۱۰۶	۳۸	۶۸	۰	دوره اول و دوم
۱۶۶	۲۰	۰	۱۴۱	دوره سوم و متوسطه به بالا
۳۳۰	۸۲	۹۰	۱۵۳	کل



نرخ مراکز رسمی آموزش ضمن خدمت معلمان طی دسامبر سال ۱۹۹۹

۸۵	مؤسسات آموزش عالی
۲۰۱	کانون های مدرسه ای
۵۷	کانون های معلمی
۲۰	سایر مراکز
۳۶۳	کل

منبع: شورای علمی و آموزشی ضمن خدمت معلمان

دستاوردهای آموزشی دهه ۹۰

از جمله مهمترین دستاوردهای دوره های آموزش ضمن خدمت میتوان از موارد ذیل نام برد:

معرفی دوره های آموزش ضمن خدمت به عنوان شرط ضروری اصلاح آموزش دولتی و بهبودی

عملکرد معلمان در مدارس عمومی

اجباری نبودن دوره های آموزش ضمن خدمت از نظر قانونی و اجباری بودن از نظر حرفه ای

تاکید بر حضور کلیه معلمان در دوره های ضمن خدمت به عنوان فاکتور اساسی شغل معلمی

ایجاد سیستم سرمایه گذاری ویژه آموزش ضمن خدمت در چهارچوب مقررات دیوان سالاری و

قانونی

تشکیل انجمن ملی آموزش ضمن خدمت معلمان



گفتنی است که این انجمن از کارشناسانی متشکل گردیده است که توسط وزارت آموزش و پرورش منصوب می گردند.

تشکیل ۲۰۱ انجمن مدرسه ای در مراکز آموزش ضمن خدمت و ۵۷ ماکز انجمن معلمان

توسعه آموزشی

توسعه کیفی

بالا بردن کیفیت برنامه های تربیت معلم ، مانند برنامه های آموزش عالی ، برعهده آموزش عالی آزاد می باشد. این کار عمدتاً توسط هیئت های هماهنگسازی علمی و آموزشی آنها اداره می شود. آنها متکی بر تدابیر سرمایه گذاری و مشوق ها میباشند و طبق چهارچوب قانونی عمل میکنند. یکی از ابزارهای اصلی که برای بالا بردن کیفیت استفاده میشود، ارزشیابی مؤسسه ای و برنامه ای است. این ارزشیابی توسط کانون های مؤسسات عالی هر بخش تضمین می گردد و تحت نظر «شورای ملی ارزشیابی آموزش عالی» انجام می گیرد این یک فرآیند خود ارزیابی است که ابتدا برعهده خود کارکنان مؤسسات میباشد و بعد توسط یک کمیته خارجی تأیید می گردد. این فرآیند که در آموزش عالی دولتی شروع شد ، در اواسط دهه ۹۰ به مؤسسات آموزش عالی پلی تکنیک دولتی و خصوصی گسترش یافت. این اولین فرایند ارزشیابی در همه مؤسسات و برنامه ها است که انتظار می رود تا سال ۲۰۰۰ کامل شود. یکی از اهداف « مؤسسه ملی اعتبارشناسی تربیت معلم » که به تازگی تأسیس شده ، این است که مباحثه و ترویج طرز فکرها و عادات مربوط به کیفیت تربیت معلم مقدماتی را در سطح ملی بالا ببرد.



اصلاحات آموزشی

از جمله مهمترین اصلاحات اعمال شده در حوزه آموزشی کشور میتوان از ارائه برنامه های متنوع آموزشی به شهروندان مناطق مختلف کشور بدون توجه بر منطقه سکونت آنان نام برد.

این درحالیست که تا پیش از سال ۱۹۹۰، یک شهروند پرتغالی مقیم شهر Maderia از شانس کمتری در احراز درجه بالاتر آموزشی نسبت به شهروند پرتغالی ساکن منطقه mainland برخوردار بود. تا اینکه با احداث دانشگاه Maderia (جدیدترین دانشگاه پرتغال) تصحیح اهداف سیاسی حوزه آموزش من جمله برطرف نمودن معیارهای جغرافیایی به وقوع پیوست.

با اعمال تغییر و تحولاتی در ساختار سیاست آموزشی کشور، متعاقب تصویب قانون اصلاحیه شماره (Law ، ۱۱۵/۹۷) حداقل برخورداری از مدرک علمی کارشناسی جهت تدریس در کلیه مراحل آموزشی (مشمول بر آموزش ابتدایی و پیش دبستانی) الزامی گردید. از جمله دیگر اصلاحات اعمال شده بر ساختار نظام آموزشی میتوان از موارد ذیل نام برد:

اتخاذ سیستم تمرکز زدای آموزشی از آوریل سال ۱۹۷۴

تفویض اختیارات داخلی بیشتر به مدارس کشور از دهه ۹۰ و کاهش اختیارات مقامات محلی در نظارت

بر عملکرد مدارس

ارتقاء پایه حقوق و مزایای معلمان و کادر غیر آموزشی مدارس کشور

دستیابی به استانداردهای بالای آموزشی در سطوح ابتدایی و مقدماتی متوسطه



قوانین آموزش عالی

از جمله مهمترین قوانین آموزش عالی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

قانون جامع نظام آموزشی (قانون ۴۶/۸۶) اصلاحیه قانون ۱۱۵/۹۷ مصوب سال ۱۹۸۶ در خصوص کلیه

مراکز آموزش عالی دانشگاهی و غیردانشگاهی (پلی تکنیک)

قانون ۱۷۵/۹۷ اصلاحیه قانون ۹۹/۹۹ مصوب سال ۱۹۹۷ در خصوص ورود به موسسات آموزش عالی

دولتی و خصوصی

قانون ارزیابی آموزش عالی (قانون ۳۸/۹۴) مصوب سال ۱۹۹۴ در خصوص موسسات آموزش عالی

خصوصی و دولتی

قانون تأمین هزینه های آموزش عالی (قانون ۱۱۳/۹۷) مصوب سال ۱۹۹۷

قانون سازمان نظام آموزشی عالی (قانون ۲۶/۲۰۰) مصوب سال ۲۰۰۰ در خصوص کلیه موسسات

آموزش عالی دانشگاهی و غیر دانشگاهی اعم از دولتی و خصوصی

قانون خودمختاری موسسات آموزش عالی و پلی تکنیک (قانون ۵۴/۹۰) مصوب سال

۱۹۹۰ در خصوص موسسات پلی تکنیک

قانون آموزش عالی خصوصی مصوب سال ۱۹۹۹ در خصوص موسسات آموزش عالی خصوصی



مدیریت آموزشی

نهادهای مرکزی

رسیدگی به مسائل حوزه آموزش تنها مسئولیت وزارت آموزش است. سوای چند نهاد آموزشی که یابه طور مشترک نظارت میشوند و یا در حوزه سرپرستی وزارتخانه ها قرار دارند، مقامات مرکزی ضامن اجرای قوانین و لوایح مصوب دولت و پارلمان و ارائه تصمیمات، توصیه ها و اعلامیه های تکمیلی میباشند. سرپرستی کلیه سطوح آموزشی در حال اصلاح بوده و بخشهای منطقه ای این وزارتخانه با عنایت به مرکز زدایی دوباره سازماندهی می شود. قدرت تصمیم گیری مقامات محلی و منطقه ای در حال افزایش بوده و موسسات آموزشی از استقلال فزاینده ای برخوردار می باشند. تأمین هزینه های آموزش دولتی اساساً توسط دولت مرکزی و وزارت آموزش تأمین میگردد. هر چند مقامات محلی نیز مسئولیت هایی بر عهده دارند.

دانشگاه ها و پلی تکنیک های دولتی نیز از استقلال اجرایی، مالی، تحصیلی و تربیتی برخوردار می باشند. وزارت کار و تأمین اجتماعی بواسطه موسسه اشتغال و تربیت حرفه ای خود و با مشارکت طرفهای اجتماعی عهده دار مسئولیت برگزاری دوره های کار آموزی و مراکز اشتغال و تربیت حرفه ای است. این وزارتخانه همراه با وزارت آموزش مسئولیت مشترک مدارس حرفه ای را عهده دار بوده و برخی از نهادهای پیش دبستانی را اداره می کند .

در مناطق خودمختار آروس و مادئیرا سرپرستی آموزش بر عهده دولتهای منطقه ای و مدیریت آموزش منطقه ای است.



در این مناطق، سازگاری سیاست آموزشی ملی با منطقه مورد نظر و مدیریت منابع انسانی، مادی و مالی بر عهده دولتهای منطقه ای است.

وزارت آموزش

وزارت آموزش مسئول تعریف سیاست ملی درباره آموزش و ورزش است.

از جمله مهمترین وظایف آن میتوان از بهبود و نوسازی نظام آموزشی، تقویت پیوند میان آموزش و پیدایش علم و فن آوری و فرهنگ، حفظ و اشاعه زبان پرتقالی و ارائه سیاست ورزشی برای اقشار مختلف جامعه نام برد. وزارت آموزش بخشهای مرکزی و منطقه ای را شامل می شود. در آوریل سال ۱۹۹۳ این وزارت مجدداً سازماندهی شد و بخشهای منطقه ای نیرومند تر شده و ساختار مرکزی منعطف تر گردید. وزیر آموزش مسئول جهت دهی این وزارت خانه است که از یاری وزراء آموزش عالی و آموزش و ورزش، معاون وزیر و مدیران بخشها و رده های مختلف وزارت آموزش بهره می گیرد.

بخشهای اصلی وزارت آموزش بقرار ذیل است :

- دایره مدیریت مالی و برنامه ریزی

- دایره آموزش عالی

- دایره آموزش متوسطه

- دایره آموزش پایه

- دایره مدیریت منابع آموزشی

- بازرسی کل کشور



- هیأت تحقیق و پایش سال تحصیلی

- دبیرخانه کل

بخشهای فوق اساساً به امور طراحی، توسعه، هماهنگی، ارزیابی و بازرسی امور تربیتی اشتغال دارند. وزارت آموزش در خصوص ایجاد سازمان کلی مدارس و زمان مدرسه و اشتغال کارکنان تصمیماتی اتخاذ نموده و آیین نامه هایی درباره محتوای آموزش پیش دبستانی و مواد درسی آموزش پایه و متوسطه صادر می نماید.

بخشهای مرکز زد وظایف وزارت آموزش را در سطح منطقه ای و در خصوص هدایت هماهنگی و حمایت از موسسات غیرآموزش عالی، مدیریت منابع انسانی، مادی و مالی، حمایت اجتماعی مدارس و حمایت از خردسالان را انجام میدهند. هماهنگ با دایره آموزش عالی آنها اقداماتی در راستای پذیرش دوره های آموزش عالی به عمل می آورند.

سه بخش دیگر به شرح ذیل وجود دارد که تحت نظارت وزیر آموزش فعالیت می نمایند:

- موسسه کامواس که تدریس زبان و فرهنگ پرتقالی در خارج از کشور را اشاعه و گسترش می دهد .
- موسسه ابتکار آموزشی که خواهان بهبود وضعیت پژوهش علمی و فنی در خصوص توسعه برنامه های درسی و سازماندهی توسعه نظام آموزشی است تا در افزایش ابتکارات آموزشی و طراحی و ابداع ابزار ارزیابی نظام آموزشی و روش های ارزیابی دانش آموزان مشارکت داشته باشد.
- موسسه ملی تربیت بدنی که از ورزشها حمایت کرده و به اشاعه رشته های مختلف ورزشی در مدارس و مراکز مختلف آموزشی پرداخته و در حوزه تربیت بدنی و ورزش مداری نقش عمده ای ایفا می کند.



مدیریت در سطح ملی

نهادهای مرکزی

از جمله مهمترین نهادهای دست اندرکار حوزه آموزش عالی میتوان از موارد ذیل نام برد:

وزارت آموزش

مدیریت کل آموزش عالی

شورای ملی آموزش

اجلاس رؤسای دانشگاه پرتقال

شورای هماهنگی موسسات پلی تکنیک (CCISP)

شورای همکاری آموزش عالی و حوزه صنایع

شورای هماهنگی آموزش عالی خصوصی و دولتی

اتحادیه دانشگاههای پرتقالی زبان (AULP)

مدیریت آموزش عالی

مدیریت در سطح موسسه ای

در سرپرستی موسسات آموزش تکمیلی غیردانشگاهی، نظام جدیدی در جهت هدایت، سرپرستی

و مدیریت مدارس فراهم آمده و مدارس از نقش تعیین کننده و فعالتری در این نظام برخوردار گردیده و از

امکان استقلال مالی، اجرایی، تربیتی و فرهنگی برخوردار می گردند.



طبق چنین سیستم مدیریتی، گروه های مدیریتی- تربیتی عهده دار مسئولیت اداره یک مدرسه یا حوزه ای از مدارس در مواردی که به واسطه ظرفیت و محل مدارس امکان مدیریت مستقل سلب می گردد، خواهند بود. در چنین حالتی، شورای مدرسه یا شورای حوزه مدارس مسئول انتصاب یک مدیر اجرایی و مسئول هدایت اقدامات از جمله تأیید اسناد مختلف پیشنهاد شده از سوی شورای تربیت است. شورای مدرسه خود متشکل از نمایندگان دانشجویی، کادر آموزشی و غیر آموزشی، والدین، شورای شهرو رئیس شورای تربیت است. دانش آموزان نیز در شورای مدارس آموزش متوسطه نمایندگان دارند. شورای تربیت نیز عهده دار مسئولیت تنظیم اسناد مختلف درباره جنبه های تربیتی، برنامه های مدرسه ای، برنامه آموزش کارکنان، مقررات داخلی و اقدامات، ارائه پیشنهادات و گزارشاتی در خصوص مدیریت برنامه درسی و برنامه های فوق برنامه، هدایت دانش آموزان و حمایت از روند ارزیابی تحصیلی آنان است. این شورا متشکل از نمایندگان معلمان و والدین، مدیر عامل و بخشهای روانشناسی و مشاوره ای است. در موسساتی که مراحل ۲ و ۳ آموزش پایه و آموزش متوسطه را عرضه می کنند، نمایندگان دانش آموزی و رؤسای دوایر برنامه درسی و تربیت نیز حضور دارند. شورای سرپرستی که مرکب از مدیر عامل، معاون و رئیس بخش مدیریت مدرسه است، عهده دار مسئولیت مدیریت مالی و اجرایی مدارس میباشد. هیچ مدل مدیریتی منفردی برای دانشگاهها وجود ندارد اما هیأت مدیره دانشگاهها و مراکز مشابه باید شامل یک مجمع نمایندگان، یک هیأت امناء، یک شورای تربیت و شورای تحصیلی باشد. هیأت های سازمان دهنده دانشگاههای دولتی عبارتند از مجمع دانشگاه (که رئیس دانشگاه را برگزیده و به وضع مبادرت می نماید) شورای عالی دانشگاه (که درباره ایجاد ساختارهای دانشگاهی برنامه های توسعه و بودجه ها تصمیم نهایی را اتخاذ میکند) و رئیس



دانشگاه (که مدیریت مالی و اجرایی و تحصیلات دانشگاهی را در اختیار دارد. مجمع دانشگاه و شورای عالی علاوه بر نمایندگان، محققان و. کادر غیر آموزشی تعداد یکسانی از نمایندگان کادر آموزشی و دانشجویان را نیز در خود دارد.

دانشگاهها در قوانین خود شوراهایی باماهیت مشورتی، تربیت میکنند که ضامن پیوند با جامعه فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و محلی است.

هیأت‌های سرپرستی مراکز پلی تکنیک نیز خود از رئیس (که به طراحی برنامه ها و فعالیتهای واحدهای سازمانی مبادرت مینماید)، شورای اجرایی که عهده دار مسوولیت تدوین و تخصیص بودجه آموزشی است) متشکل می گردد.

نظارت آموزشی

بازرس کل آموزش مسئول نظارت فنی و آموزشی و پایش کلیه نهادهای آموزشی است. در مورد آموزش عالی دولتی این بازرسی علاوه بر اجرای مسوولیت حسن اجرای مقررات قانونی ناظر بر شهریه ها و خدمات حمایتی دانشجویی نیز میباشد. علاوه این بازرسی وظیفه پایش کارآیی اجرایی و مالی کل نظام آموزشی را بردوش دارد. این بازرسی توسط یک سربازرس و همیاری دو بازرس معاون اداره می شود و از طریق ۵ مرکز هماهنگی ناظر بر موارد ذیل نظارت خویش را در سطح مرکزی اعمال می کند:

- بازرسی فنی و تربیتی آموزش پیش دبستانی ، پایه و متوسطه

- بازرسی مالی و اجرایی آموزش پیش دبستانی ، پایه و متوسطه

- بازرسی مدارس خصوصی و مدارس حرفه ای



- بازرسی مراکز آموزش دولتی و خصوصی

- بازرسی فنی و حقوقی

بازرسیهای فوق از نمایندگانی منطقه ای نیز برخوردار میباشند که در چارچوب سلسله مراتب اداری در برابر بازرسی کل پاسخگو هستند. این بخشها بخشهایی مرکز زدا هستند که حیطه اختیارات آنها با حوزه مدیریت آموزشی منطقه ای منطبق است. نمایندگان منطقه ای مسئول نظارت بر امور مالی، اجرایی و تربیتی نظام آموزشی در حوزه های مربوطه می باشند.

نهادهای مرکزی

سیاست آموزشی در کل توسط وزارت آموزش تعیین میگردد. این وزارتخانه به برنامه ریزی و مدیریت آموزشی مبادرت نموده و امور اجرایی هر مقطع آموزشی را هماهنگ مینماید.

بالغ بره هیأت منطقه ای نیز به اجرای سیاستهای وزارت مذکور و ارائه سیاستهای راهبردی، هماهنگی و پشتیبانی کلیه موسسات آموزش غیر دانشگاهی مبادرت می نمایند. مراکز آموزش محلی شهری نیز به هماهنگی و پشتیبانی از آموزشهای غیر دانشگاهی مبادرت می نمایند.

در مناطق خود مختار مادئیرا و آزورس، مسوولیت نظارت آموزشی بر عهده دولتهای منطقه ای و دبیرخانه های آموزشی است. به طور کلی میتوان گفت که مسوولیت نظارت بر عملکرد مراکز آموزشی کشور در حیطه مسوولیت های بازرسی کل آموزش است که از طریق نمایندگان منطقه ای به تمامی جنبه های آموزشی نظارت دارد .



هزینه های آموزشی

نهادهای تامین کننده

هزینه های مراکز آموزش دولتی اساساً توسط وزارت آموزش تأمین می گردد. این درحالیست که تأمین هزینه های برخی از موسسات بامشارکت دیگر وزارتخانه ها (مثلاً دانشسرای نظامی و یا مدرسه نیروی دریایی که زیر نظر وزارت دفاع یا وزارت آموزش است) صورت می گیرد. وزارت آموزش با تخصیص اعتبار بخشهای مرکزی و منطقه ای را تأمین کرده و هزینه های مراکز آموزش خصوصی را از طریق انتقال بودجه ای تأمین می نماید. سرپرستی منطقه ای مناطق خودمختار آزورس و مادئیرا، با منابع خود و با انتقالات بودجه ای دولتی موسسات و بخش های آموزشی را تأمین می کنند. والدین دانش آموزان نیز با پرداخت حق ثبت نام شهریه و خرید کتب آموزشی مشارکت مالی مهمی را در امر آموزش به عهده می گیرند.

آندسته از مدارس خصوصی نیز که آموزش گروهی را در راستای اهداف نظام آموزشی ملی ارائه دهند از مزایای مدارس دولتی بهره مند می گردند.

هزینه های دانشجویی

شهریه دانشجویان بومی به حداقل ۶۴۴۰ و حداکثر ۶۷۰۰ اسکودوی پرتقالی بالغ می گردد.

نهادهای مرکزی

از جمله نهادهای تعیین کننده نرخ هزینه های دانشگاهی میتوان از موارد ذیل نام برد:

ادارات اطلاع رسانی هزینه های دانشجویی

وزارت تعاون



وزارت آموزش

شهریه دانشجویی

دانشجویان آموزش عالی دولتی شهریه ای میپردازند که از یک موسسه به موسسه دیگر موسسه متغیر است. مبلغ شهریه توسط خود موسسه و بر حسب متوسط هزینه سرانه هر دانشجو تعیین می شود. این نظام به دانشجویان امکان می دهد تا مطابق در آمد سالانه سرانه خانواده خود از شهریه معاف شده یا قسمتی از آن را بپردازند. دانشجویان خانواده های کم درآمد میتوانند از کمکهای مالی برای تأمین غذای مختصر، هزینه های رفت و آمد و هزینه های تحصیلی برخوردار شوند. وامهایی نیز وجود دارد، اما بسیار نادر است. دانشجویانی که کمک مالی دریافت می کنند از پرداخت شهریه معاف هستند.